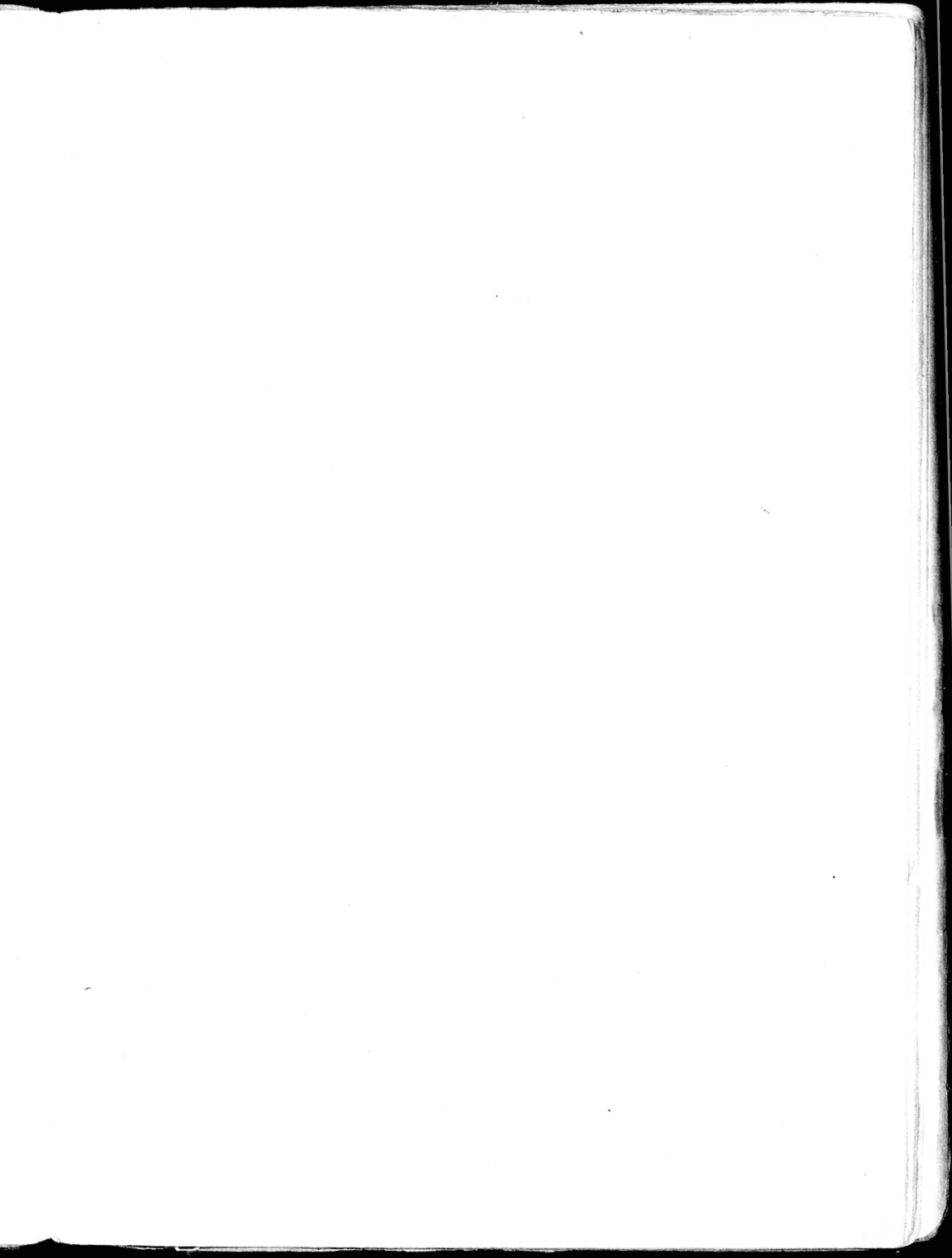
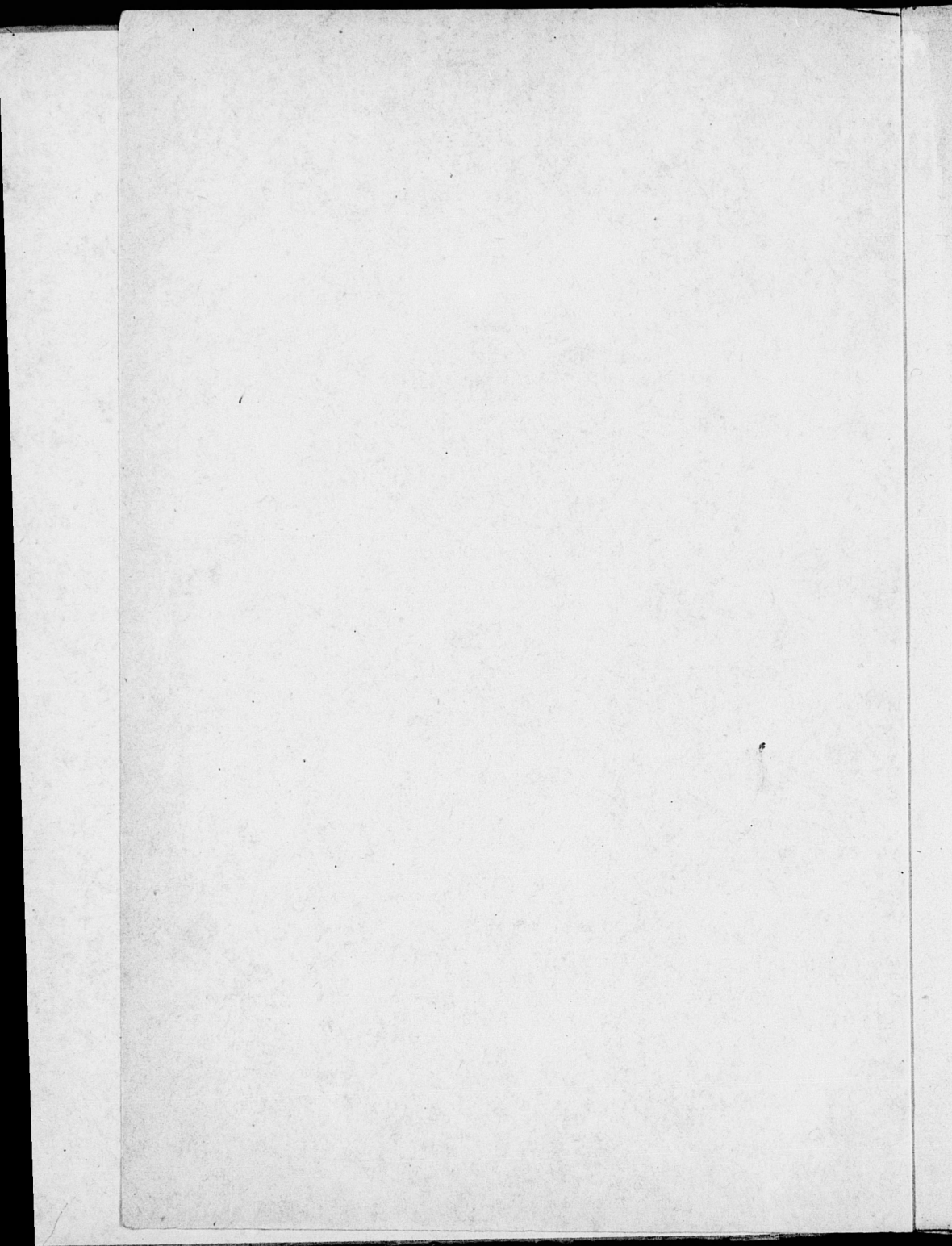

208487-

207
C
24

AENEIS.

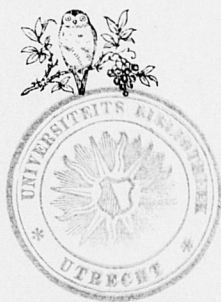
204.C.24⁶

VERGILIUS' AENEIS.

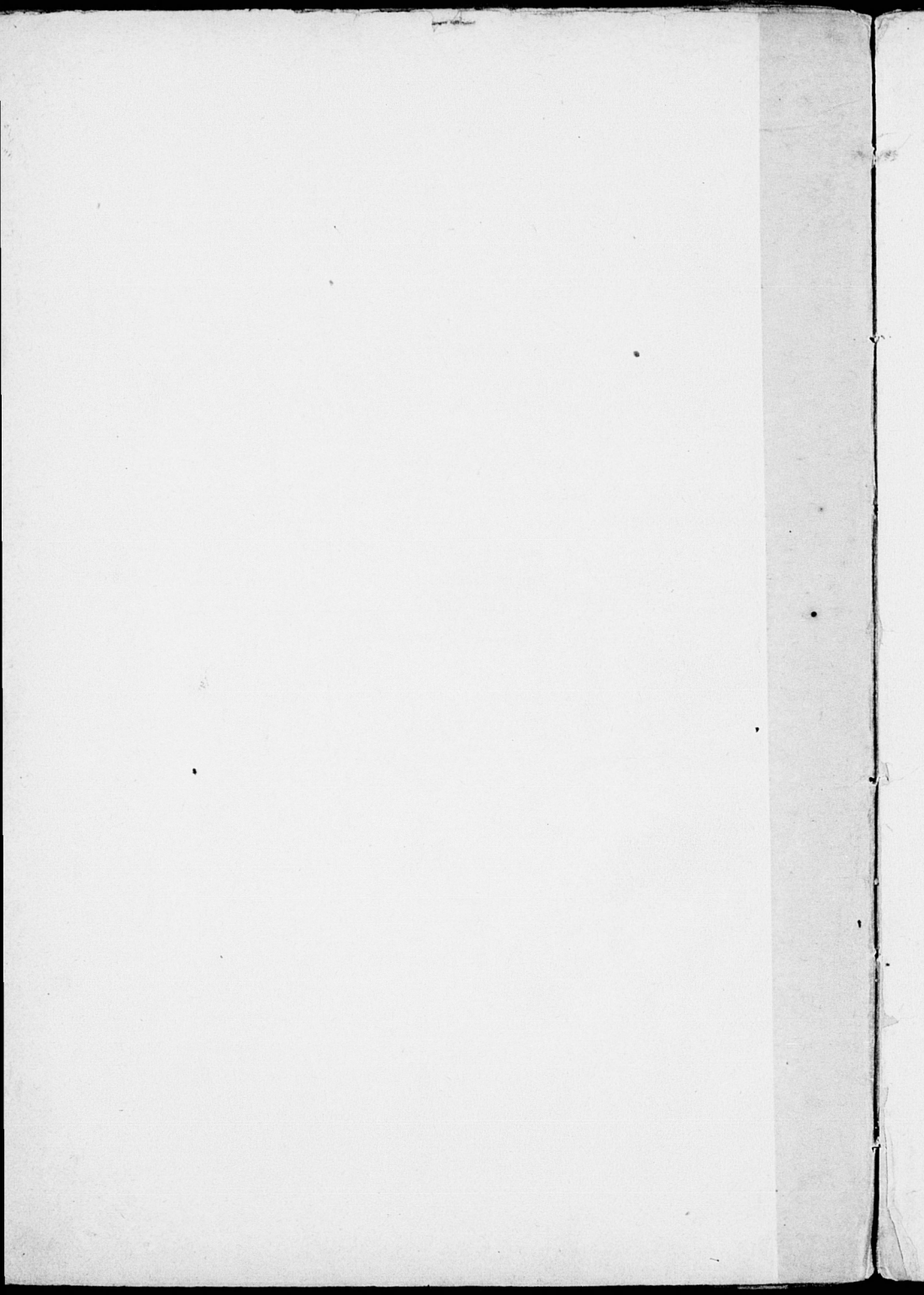
Metrisch vertaald

DOOR

Dr. J. L. CHAILLET,
Conrector van het Gymnasium te Sneek.

SNEEK,
J. W. MULLER,
Firma H. Pyttersen Tzn.
1894.

EERSTE BOEK.

- 'k Zing van den strijd en den man, die het eerst van de kusten
van Troje,
Landd' aan Laviniums strand in Italie, balling door 't noodlot,
Die, zóó dikwijls te land en ter zee door de macht van de goden,
Wegens d'ontembaren wrok van de toornige Juno geslingerd,
5 Veel in den oorlog leed, tot hij stichtte de stad, en de goden,
Voerde naar Latiums kust; waaruit het geslacht der Latijnen,
Alba's vad'ren ontsproten, en 't machtige Rome ontstaan is.
Waardoor voelde zich Juno gekwetst, zeg Muze mij d'oorzaak,
Waardoor was de vorstin van de goden vertoornd, zóó dat zij
10 Hem, die door godsvrucht uitblonk, zulk een ellende verschaft?
Kan het gemoed van d'onsterflijken zóó van de wrake vervuld zijn?
Ver van de monding des Tibers en recht tegenover Itaalje
Lag Karthago, de stad, die door Tyrische mannen bewoond werd.
Machtig door rijkdom, schatten, ten zeerste gehard in den oorlog.
15 Juno eerde, gelijk men vermeldt, haar alleen, boven alle
Landen, en Samos stelde zij achter, alwaar zij haar wagen,
Tevens haar wapenen had; dit zou de beheerschende stad zijn,
Volgens den wil der godin, reeds toen; zoo 't noodlot 't wilde.
Doch een geslacht zou komen, uit 't bloed der Trojanen gesproten,
20 't Welk eens zoude verwoesten de Tyrische burcht en ook hieruit
Zoude ontstaan een gebiedende natie, machtig in 't strijden,
't Libysche land tot verderf. Dit had zij vernomen, de Parcen
Stelden het aldus vast. Dit vreezend, gedacht zij den oorlog,
Dien zij bij Troje, d'Argiven ten bate, het eerste gevoerd had.
25 Want nog waren de toorn en de vlijmende smart uit haar boezem
Nimmer geweken; in 't diepst van haar ziel rustt' altijd 't oordeel,
't Welk eens Paris geveld had, smad'lijk verachtend haar
schoonheid;
't Hat'lijk geslacht, Ganymedes' ontvoering, zij blijft er aan denken

- Door dit alles verbitterd, verstroot z' over zee de Trojanen,
 30 Welke den Grieken en tevens den woesten Achilles ontkwamen,
 Weerde hen verre van Latiums kust en gedreven door 't noodlot
 Doolden zij talrijke jaren op allerlei zeeën in 't ronde.
 Zóó groot waren de moeiten, verbonden aan 't stichten van Rome.
 Nauwelijks uit het gezicht van Sicilie's bodem gekomen,
 35 Staken zij vroolijk in zee en doorkliefdten het schuim met de kielen.
 Toen de Saturnische dus overlegde, der wonde gedachtig,
 Die in haar borst voortdurend nog wroet: „Zou ik moeten wijken,
 Niet van d'Italischen grond afweren den Teucrischen koning?
 't Spreekt; mij verhindert het noodlot; doch kon Pallas de Grieksche
 40 Schepen verbranden, in 't diepste der zee doen zinken d' Argiven,
 Wegens de schuld en de woede van Ajax, Oeleus' zone?
 Zij toch slingerde schielijk het vuur uit de wolken des hemels,
 Strooide de schepen uiteen en beroerde de zee door de winden.
 Hem, die doorschoten, een vurigen gloed uit zijn borst uitbraakte,
 45 Greep z'in een dwarreling aan, en zij nagelde dien aan een rotsspits.
 Maar, koningin van de goden en Jupiters zuster en gade
 Voer ik gedurende zóóveel jaren den strijd met slechts één volk.
 Is er wel één, die nog verder tot Juno's macht zal smeeken,
 Die met gebeden nog eer zal brengen op hare altaren?”
 50 Vlamvend van toorn en vervuld met zulke gedachten bereikt zij
 't Land van de buien, beheerscht door de gierende, woedende
 winden.

Aeolus temt in zijn grot, van reusachtige ruimte. de vlagen,
 Worst'lend, weerstrevend zijn macht, door bevelen; de loeiende
 stormen

- Worden met boeien en kerker gebreideld; in heftige woede
 55 Brullen zij razend rondom de spelonken met dreunend gemurmel.
 Hoog op zijn burg zit hij, die de winden beheerscht met zijn scepter
 Aeolus, die hunne woede tot rust brengt, stillend hun driften.
 Deed hij 't niet, zij sleurden de zee en de aard' en den hemel
 In een orkaan met zich voort, zij sleepten hem mede door 't
 luchtruim.

60 Maar d'Almachtige Vader verborg hen in zwarte spelonken,
 Hiervoor bevreesd, en hij plaatste er boven ontzaglijke rotsen,
 Steld' over hen eenen koning, die, volgens een vaste bepaling,
 Zoude bedwingen den loop en, bevolen, de teugelen vieren.
 Juno naderde smeekend tot dezen, en aldus sprak zij:

65 „Aeolus 't voorrecht schonk u de Vader van goden en menschen
 Wat'ren te stillen en ook door den wind die weer te verheffen;
 Een, mij vijandelijk, volk vaart over 't Tyrrhenische zeevlak,
 't Voert naar Italie Ilium met d'overwonnen penaten.

Geesel de winden met kracht, doe zinken de schepen of werp ze
 70 Sling'rend uiteen, en verstrooi over zee alomme de lijken.
 'k Ben de bezitser van veertien nymphen van zeldzame schoonheid;
 Haar, die van deze het schoonst van gestalt' is, Deiopea
 Zal ik u geven tot vrouw, tot een wettige gade haar makend,
 Opdat zij als belooning voor u met u moog leven,

75 Eens u make tot vader van bloeiend en zegenrijk nakroost.
 Aeolus antwoordde haar: „Koningin, gij moet onderzoeken,
 Dat, wat gij wenscht; mijn plicht is uwe bevelen te volgen.
 Gij toch gaaft dit rijk, dez' macht mij door Juppiter's goedheid,
 Gij schonkt ook mij den gunst aan de tafel der goden te spijsen,

80 Steldet mij aan tot gebieder en meester van stormen en buien.”
 Nauwelijks was het gezegd, of hij stak in de zij van den bergwand
 Met zijnen scepter en, als tot den strijd, in geregelde orde
 Stormden de winden naar buiten en dwarrelden draaiend door
 't aardrijk,

44 Stortten zich toen in de zee, welk' Eurus en Notus te zamen
 85 Tot in de diepte beroeren met Africus, zwanger van buien.
 Voort naar het zeestrand rollen z'ontzaglijke, zwellende golven.
 Plotseling klinkt het geschreeuw van de mannen en kraken de
 touwen;

Wolken onttrekken aan d'oogen der Teucriers hemel en daglicht;
 Over het water verspreidt zich, omhullend, het nachtelijk duister.
 90 Donder weergalmt aan de polen, van bliksem weerspiegelt de
 aether,

Alles verkondigt den mannen, dat d'ure des doods hen be-
reikt heeft.

Ijzige angst doet dad'lijk Aeneas sidd'ren en beven.

Onder het slaken van zuchten verheft hij zijn handen ten hemel,
Zeggende: „Driewerf, vierwerf zalig, gezegend degenen,

- 95 Wien ten aanschouwe der vaders en onder de muren van Troje
't Sterven ten deel viel! Gij, die de dapperste waart van de Grieken,
Tudeus' zoon, dat ik niet kon sneven in d'Illische velden
Noch, door uw handen gevallen, aldaar mijnen geest kon laten,
Waar, door de pijl van Achilles, de vurige Hector zijn graf vond,
100 Met hem de groote Sarpedon, waar in haar wat'ren de schilden,
Helmen en lijken der mannen de Simois snel met zich meevoert.
Onder het uiten der klacht, beukt knarsend de wind uit het Noorden
Tegen de zeilen, terwijl hij de baren ten hemel omhoog voert.
Roeiriemen breken, de steven ter voorzij wankelt en zijwaarts
105 Raakt hij het water, gevolgd door een steil, hoog golvengevaarte.
Hoog op den vloed zweeft deze, de gapende zee toont genen
Tusschen de golven den bodem; in 't zand woedt woelig de branding.
Drie van de schepen verplettert de Notus tegen de klippen,
(Rotsen te midden des vloods, door d'Italiërs outers geheeten,
110 Vormende onder het water een rug) drie slingert de Eurys
Weg naar de banken en Syrten; een dieptreurenswaardige aanblik,
Stort ze tot diep in den afgrond, dekt ze met wallen van zeezand.
Een, dat de Lyciers droeg en met hen den getrouwen Orontes,
Wordt aan den steven van achteren, vlak voor zijn oogen getroffen
115 Door een reusachtige golf en de stuurman slingert en buitelt
Hals over hoofd uit het schip, doch driemaal grijpt het de vloed aan,
Slingert het mede in 't rond en een draaikolk sleurt en verslindt het.
Drijvend vertoonen zich hier, dandaar, in den woelenden maalstroom
Scheepstuig, luiken en schatten, afkomstig uit 't vroegere Troje.
120 Reeds heerscht over het schip van Ilioneus en van Achates,
't Schip, dat Abas meevoerde, en dat van den ouden Aletes,
Krachtig de storm; door de voegen der planken, die splijten
en bersten,

- Baant met een woedend geweld zich een weg het vijand'lijke water.
 Hoe ondertusschen de zee luid brult en de golven zich roeren,
 125 Tevens de storm zijne kluisters verbrak, hoe diep op den bodem
 't Water zich heftig beweegt, merkt hevig verbolgen Neptunus.
 Over de zee ziend' heft hij zijn kalm hoofd op uit het water.
 Rondom ziet hij verstrooid in de golven de vloot van Aeneas,
 Nevens de Troers gebeukt door den vloed en de hemelverwoesting.
- 130 Juno's listen en wraak zijn niet voor haar broeder verborgen;
 Zephyrus riep hij met Eurus en daarop begon hij te spreken:
 „Stelt g' in uw afkomst zulk een vertrouwen vermetele winden?
 Brengt gij de aard' en den hemel in opstand zonder mijn opdracht?
 Hebt gij de driestheid zulk een gewichtige zaak t' ondernemen?
- 135 'k Zal u . . . ! Doch 't is beter d'onstuimige baren te stillen.
 Gij zult later uw misdrijf boeten met hardere straffen.
 Maakt u gereed om te vluchten, en deelt dit mee aan uw heerscher;
 Niet hij kreeg door het lot de beheersching der zee en den drietand,
 Doch mij zijn zij gegeven. De groote spelonken beheerscht hij,
- 140 Die gij, Eurus, bewoont! Laat Aeolus trotsch daar pralen
 In zijn paleis en den kerker der winden, gesloten, beheerschen.”
 Alzoo spreekt hij en stild' in een oogwenk 't zwellende water,
 Drijft de verzamelde wolken uiteen, brengt weder het zonlicht.
 Cymothoe tracht samen met Triton uit al haar vermogen
- 145 Los van de klippen de schepen te stooten. Neptunus beurt zelf
 z' Op met den drietand, banend den weg, en de golven bedwingend,
 Glijdt hij met luchtigen gang in zijn voertuig snel over 't water.
 Als, wanneer bij een massa menschen een oproer losbarst,
 't Onaanzienlijk gepeupel in vreeslijke woede ontstoken,
- 150 Slingert met fakkels en steenen, de wapens gereikt door den waanzin;
 Maar, als dan soms een man van verdiensten en aanzien optreedt,
 Zwijgen zij stil en zij plaats en zich bij hem en spitsen hun ooren;
 Door zijne woorden beheerscht hij hun drift en beteugelt hun woede.
 Zoo ook viel de onstuimige zee, toen over het zeevlak
- 155 Weidend Neptunus 't oog liet gaan, en zijn paarden bestuurde,
 Door 't ontfloersde gewelf en met vliegenden wagen zich repten.

- Moede beproeven Aeneas' vrienden de kust te bereiken,
't Dichtst in de buurt, en zij richten hun schip naar de Libysche kusten.
Daar ligt diep in een inham een plaats, wier haven een eiland
160 Vormt door de ligging der kust, waartegen de baren zich breken,
't Water zich splitst en in altijd verdere kringen terugwijkt.
Dreigend verheffen de rotsen zich, twee in getale, ter weerszij
Richtend de toppen ten hemel, terwijl ver, onder de hoogten,
Rustig de zee zwijgt. Boven verheft zich een ruimte met boomen,
165 Wieg'lend en ook nog een woud met zijn donkeren, ijzigen schaduw.
Vlak aan de voorzij ziet g'een spelonk met haar hangende rotsen.
Met zoet water gevuld, en natuurlijke banken van rotssteen,
't Huis door de nymphen bewoond; geen kielligt, moede, doortouwen
Vast, noch bindt haar het anker met grijpende haken aan d'oever,
170 Hier loopt, met slechts zeven der schepen, Aeneas binnen,
Zeven van 't gansche getal; door begeert' om te landen gedreven,
Stijgen de Troers aan wal en bereiken de kust, die begeerd is.
Leggen hun leden, die druipen van 't zeenat, neer op het zeestrand.
Toen ontlokt' aan zijn vuursteen vurige vonken Achates,
175 Ving die op in de bladeren, stapeld' er voedsel, dat droog was,
Rondom heen, en verwekte de vlam zoo, fluks in het rijshout.
't Koren door 't water bedorven, 't gereedschap, noodig voor
't voedsel,
Brengen zij moed' uit de schepen en trachten het graan, dat gered is,
Tusschen de steenen te malen en dan in de vlammen te roosten.
180 Klimmend bestijgt nu Aeneas 't steile gevaart' eener rotsklip,
Laat zijnen weidenden blik over zee gaan, of hij soms Antheus
Ziet, door de golven geslingerd, of Phrygische schepen of Capys,
Ook d' aan Caicus' steven van achteren hangende schilden.
Geen schip wordt hij gewaar, doch ziet slechts dolende herten,
185 Drie in getal, op het strand; hen volgt nog een talrijke schare,
Welke door 't dal zich verspreiden om weidend het voedsel te zoeken.
Aldaar stelt hij zich op, grijpt boog en gevleugelde pijlen,
Welke Achates, zijn trouwe gezelschap, als zijn wapenen meedroeg.
Trefte dan d' eerste der leiders, die, met hun getakte geweien,

- 190 Hoog hunne koppen verheffen, en daarna treft hij de massa.
 Dan met zijn pijlen vervolgend verstrootit hij de schaar in de
 wouden.
- Niet eer staakt hij den arbeid, vóór hij ter aarde geveld heeft
 Zeven reusachtige dieren, en 'ttal aan de schepen gelijk maakt.
 Dan in den haven geloopen, verdeelt hij de buit met zijn vrienden.
- 195 Daarna deelt hij den wijn uit, welken de goede Acestes
 Eens op 't Trinacrische strand, in de vaten geladen, ten afscheid
 Schonk bij het heengaan, dus de bekommerde harten vertroostend:
 „Makkers wij waren te voren met rampspoed niet onkundig,
 Zwaardere rampen verdroegt gij, een eind maakt God ook hieraan.
- 200 Gij toch naderdet reeds tot de woedende Scylla, wier rotsen
 Luid inwendig weergalmen, gij kent bij ervaring het moordhol,
 't Huis des Cycloops; vat wederom moed, bant sombere vreeze.
 Wellicht zal de herinnering hieraan eens u verheugen.
 Door veelvuldige ~~de~~ rampen en door zóóvele gevaren
- 205 Gaan wij naar Latium heen, waar 't noodlot rustige woonplaats
 Aanbiedt. Daar mag Troje opnieuw weer bloeiend verrijzen.
 Slechts volhard! en u zelve bewaard voor een betere toekomst.”
 Aldus spreekt hij, en schoon hij door vreeslijke zorgen gekweld
 wordt,
- Toont hij een vroolijk gelaat en verbergt in zijn ziele de droefheid.
- 210 Gene bereiden de buit van de jacht tot toekomstigen maaltijd,
 Sommigen trekken de huid van de ribben en openen 't lichaam,
 Eenigen snijden het vleesch, 't welk, lillend, zij steken aan
 't braadspit,
- Anderen plaatsen de ketels op 't strand en verzorgen de vuren.
 Thans, door het voedsel, herstellen de krachten, en, liggend op
 't grasveld,
- 215 Vullen zij zich met den geurigen wijn en het vleezige wildbraad.
 Toen men den honger door 't eten gestild en de tafel geruimd had,
 Spraken zij lang en betreurden de vrienden ontruikt uit hun midden,
 Dobberend tusschen de hoop en de vrees, of zij leven of dood zijn,
 Dus niet langer 't geluid van de roepende stemmen vernemen.

- 220 Nu eens hevig den dapp'ren Orontes beweened en dan weer
 Amycus, treurde de vrome Aeneas wegens het noodlot,
 't Welk wreed Lycas ontroofde, Gygas en den dapp'ren Cleanthus.
 Reeds was 't klagen gedaan, toen Juppiter, hoog in den aether,
 Zag naar de zee, door de schepen bevaren, de aard' in de diepte,
- 225 Kusten en volken in 't rond; aldus op den top van den hemel
 Stond hij en vestigde strak zijnen blik op de Libysche landen.
 Toen hij de zorgen gedurig herdacht, die zijn harte vervulden,
 Naderde Venus bedroefd, vol tranen de schitt'rende oogen.
 Aldus sprak z': „O, gij, die regeert over menschen en goden
- 230 Krachtens uw eeuwige macht en hun schrik aanjaagt door uw
 bliksem,
 Wat toch kon mijn Aeneas, zóó tegen U misdrijven?
 Voorts, wat deden de Troers, die zóóveel dooden betreuren,
 Nu toch dezen de aarde ontzegt wordt wegens Itaalje?
 Hieruit zouden gewis in den loop van den tijd de Romeinen,
- 235 't Heerschende volk ontstaan, het geslacht hernieuwend der
 Teucers,
 't Welk volledig de zee en de aarde te zamen beheerschte.
 Aldus hebt gij beloofd. Wat heeft uwe plannen veranderd?
 Hieruit putte ik troost bij de smart over Trojes verwoesting,
 Stelde 't geluk in de toekomst tegen de rampen van heden.
- 240 Nog steeds volgt de ellende de mannen, getroffen door onheil.
 Wanneer maakt gij, machtige koning, een eind aan hun rampen?
 Ja, wel kon Antenor veilig, den Griekend ontkomend,
 Binnen d'Illyrische bochten en diep in het land der Liburners
 Dringen en stevenen boven Timavus' bronnen en oorsprong,
- 245 Waar zich het water met negen ontzaglijke gaten een weg baant
 Door 't luid dond'rend gebergte en voort bruist, d'akkers bedekkend:
 Maar, toch stichtte hij hier Patavium, zetel der Teucers,
 Gaf aan het volk zijnen naam, aan de posten der tempels de wap'nen
 Hangend der Troers; hij leeft thans rustig in vrede en eendracht.
- 250 Ons, uw kroost, aan 't welk gij den burg van den hemel be-
 loofd hebt,

- Geeft gij van schepen beroofd (afschuwelijk !) prijs aan de woede,
 Die slechts ééne bezielt; ver weert g'ons af van Itaalje.
 Loont gij de vroomheid zoo? Dus stelt g'ons weder in aanzien?"
- 255 Vriendelijk lachte de vader van goden en menschen haar tegen
 Met zijnen blik, waarmede hij hemel en weder verheldert;
 Kuste zijn dochter en sprak daarna op de volgende wijze:
 „Heb geen vrees, Cytherea, wat eens voor de uwen bepaald is,
 Staat onwrikbaar vast en gij zult de Lavinische veste,
- 260 Die ik beloofd heb, zien en verheffen den ed'len Aeneas
 Hoog tot het hemelgewelf; niets is mijn gevoelen veranderd.
 Hij ('k maak 't u openbaar, daar dit de u kwellende zorg is,
 'k Zal de geheimen van 't noodlot verder en breeder ontvouwen)
 Zal in Italie voeren ontzaglijken strijd, en de woeste
- 265 Volken verplett'ren, en wetten en steden den mannen verschaffen.
 Tot drie zomers den koning in Latium zagen regeeren,
 Ook drie winters het volk der Ruteliërs is onderworpen.
 Echter Ascanius, thans Iulus geheeten met name,
 (Toen nog Troje bestond en in bloei was, heette hij Ilus)
- 270 Zal bij het rollen der maanden, gedurende dertig jaren,
 Ver zijn gebied uitbreiden, en 't rijk, van Lavinium voerend
 Brengen naar Alba Longa, 't welk hij met pracht zal bouwen.
 Dan zal Hector's stam drie eeuwen den zetel beheerschen
 Totdat Ilia zelf, priesteresse van koninklijk' afkomst,
- 275 Zwanger van Mars zal schenken een tweetal kind'ren het leven.
 Romulus zal daarna, met de huid eener rosse wolvinne,
 Eens zijne voedster, zich tooiend, ontvangen de macht, en de veste
 Stichten van Mars en naar zijn naam noemen het volk, de Ro-
 meinen.
- 'k Stel dat volk geen palen of perken van macht en van tijden,
 280 'k Gaf hun een eind'loos rijk. Ja, zelfs de verbitterde Juno,
 Die thans vrees aanjaagt aan de zee en de aard' en den hemel,
 Zal zich ten goede verand'ren en met mij het volk der Romeinen
 Kweeken tot heerschers der wereld, het volk dat zich kleedt
 met de toga.

- Zóó heb ik het bepaald. Eens zal in den loop van de tijden
't Huis van Assaracus, Phtia en tevens 't beroemde Mycenae
285 Slaafsch onderdrukken en trotsch over Argos zwaaien den scepter.
Dan ziet Caesar 't licht, van het roemrijk geslacht der Trojanen,
Door d'Oceaan zijn gebied, zijnen roem door de sterren begrenzend.
Julius, die zijnen naam aan den grooten Iulus ontleend heeft.
Stel u gerust, want dezen, beladen met buit van het Oosten,
290 Neemt g' eens op in den hemel en hem ook brengt men geloften.
Eindigt de strijd, dan zullen verzachten de tijden van ruwheid;
d'Eerlijke Fides en Vesta, en Remus, verzoend met Quirinus,
Zullen de vierschaar spannen. De heillooze poorten des oorlogs
Sluit men met ijzer en knellende boeien. De razende woede
295 Zit op de wapenen binnen, door talrijke kluisters gebonden
Op haren rug, en zij brult met haar bloedigen mondluid knarsend."
Aldus spreekt hij, en zendt uit den hemel Mercurius neder,
Dat zich het land en de burcht van het nieuwe Carthago gastvrij
Openen voor de Trojanen, en niet, onkundig met 't noodlot,
300 Dido hen were uit 't land. Hij doorklieft op zijn vleugels het
luchtruim;
Deze gebruikt hij tot roer en bereikt snel 't Libÿsche kustland.
Ras volvoert hij 't bevel, en de woestheid leggen de Poeners
Af op den wil van den god en het eerst waart, gij koninginne
Gunstig den Troers gestemd en betoondet uw goede gezindheid.
305 Veel overwoog in het nachtelijk duister de vrome Aeneas;
Doch, toen 't heerlijke licht weer aanbrak, ging hij naar buiten,
't Nieuwe gebied onderzoeken, en waar hem de storm deed landen.
Wie het bewonen, (het schijnt een woestijn) 't zij mensch, 't zij
roofdier,
Wenscht hij te vorschen en dan zijn bevinding den makkers te
zeggen.
310 Onder de grot, die gewêld en van allerlei zijden begroeid is,
Bergt hij de vloot, door 't geboomte bedekt met zijn ijzigen schaduw.
Hierna gaat hij naar buiten, alleen vergezeld door Achates,
Zwaaiend in iedere hand twee speren, met ijzer beslagen.

- Midden in 't bosch kwam Venus, zijn moeder, hem tegen; in trekken,
 315 Houding gelijk aan een maagd, met de wapenen eener Spartaansche
 Maagd of gelijk Harpalyce, de Thracische paardenbedwingster,
 Die in den loop overtreft zelfs Hebrus' gevleugelde wat'ren.
 Want, als ging zij ter jacht, zóó droeg z' op haar schouders een
 handboog,
 Licht hanteerbaar, en gaf hare haren den wind ter verstrooiing;
 320 Bond met een knoop 't loshangend gewaad, niet dekkend de knieën.
 „Heidaar! riep zij het eerst, zegt jeugdige mannen, of gij hier
 Een mijner zusteren soms bij geval zaagt dwalen, behangen
 Met eenen koker met pijlen en 't vel eener los, die gevlekt is;
 Wellicht volgde zij schreeuwend het spoor van een schuimenden
 ever.”
- 325 Zoo sprak Venus; de zoongaf toen aan zijn moeder ten antwoord:
 „Geen uwer zusteren heb ik gehoord, noch mocht ik aanschouwen;
 O, gij maagd! hoe moet ik u noemen, de trekken eens sterv'lings
 Mist gij; uw stem is niet van een mensch. O zeker godinne!
 Wellicht zuster van Phoebus? Of misschien ééne der nymphen?
- 330 Wees mij genadig en wie g' ook zijn moogt, lenig mijn smarte,
 Zeg mij de streek van den hemel en noem mij de kusten der wereld,
 Welke wij zwervend bereikten; met menschen en streek onkundig,
 Dwalen wij rond, hierheen door den wind en de golven gedreven.
 Dikwijls zal mijne hand op uw altaar vellen het offer.”
- 335 Toen sprak Venus: „Ik acht niet zulk eene eere mij waardig;
 't Is bij de Tyrische maagden gewoonte den koker te dragen,
 Tevens met purperen jachtlaars hoog zich de kuit te omgeven.
 Tyriërs ziet gij en 't Punische rijk en de stad van Agenor;
 Doch het gebied is Libysch, een volk door den krijg onbuigbaar.
- 340 Dido heeft het bestuur, die uit Tyrus, haar broeder ontvluchtend,
 Hierheen vlood; het vertellen van al hare tochten en onrecht
 Duurt mij te lang; dus zal ik u alles vertellen in hoofdzaak.
 Haar had eens Sychaeus getrouwd, die van al de Phoeniciërs
 't Rijkst was, teeder bemind door de ras ongelukkige vrouwe.
- 345 Hij was 't, die als een maagd'lijke bruid haar ontving van haar vader.

Wierp aan de Libysche kusten de storm met zijn grillige vlagen.
 'k Ben de godvruchtig' Aeneas, 'k voer met mij mee de penaten,
 Eens aan den vijand ontruikt; mijn naam steeg reeds tot den hemel.
 380 'k Zoek om Italie, 't land mijner vad'ren, en Juppiters nakroost.
 Twintig schepen besteeg ik en voer door het Phrygische zeevlak;
 'k Volgde den weg, die mijn godd'lijke moeder mij wees, van
 't noodlot.

Zeven door golven en winden gebeukt, zijn nauwelijks over.
 'k Zelf doorreis de woestijnen van Libye, vreemd en behoeftig,
 385 'k Ben uit Europa verdreven en Azie." Venus verdroeg niet
 Meer, dat hij klaagde en sprak, hem te midden der smart on-
 derbrekend:

„Wie gij ook zijt, ik geloof, dat gij leeft niet tegen der goden
 Wil, omdat gij, gered, bij de stad van de Tyriërs aankwaamt.
 Ga slechts voort en begeef u van hier naar het huis der vorstinne.
 390 Want ik voorspel, dat de vloot met uw makkers behouden te-
 rugkeert,

Welke door 't draaien der winden in veiligen haven geland is;
 Als mijne ouders ten minste mij niet valsch leerden voorspellen.
 Zie naar het twaalfstal zwanen, zich vroolijk in 't vliegen vermeiend,
 Welke, bij helderen hemel, de vogel van Juppiter, schietend
 395 Hoog uit den aether, verjoeg; thans schijnen z'in driften de aarde
 Deels te bezetten en deels naar de aarde te zien, die bezet is.
 Zooals deze, ontkomend, op ruischende vleugelen vroolijk
 Vliegen, de pool in een zwerm omringen, 't gezang doen hooren,
 Zoo ligt ook uwe vloot en de jongelingsschaar die u volgde,
 400 Reeds in den haven of valt daar binnen met zwellende zeilen.
 Ga slechts voort en gericht uwen tred, waarlangs u de weg voert."
 Aldus sprak zij en glansde met rozigen nek bij haar heengaan;
 Van haren schedel verspreidden een godd'lijken geur hare lokken
 Louter van ambrozijn. Haar gewaad hing neer op de voeten.
 405 Dat zij waarachtig godin was, bleek uit haar gang; hij vervolgde,
 Toen hij zijn moeder herkende, de vluchtende dus met zijn woorden:
 „Wat toch bedriegt ook gij, o moeder, uw zoon zóó dikwijls

- Onder een valsche gestalte, en waarom mag ik uw hand niet
 Drukken en onder uw ware gedaante met u m'onderhouden?"
- 410 Aldus doet hij zijn moeder verwijten en gaat naar de muren.
 Venus echter bedekte de gaanden met donkere wolken,
 Want de godin goot over hen henen een mantel van nevel,
 Opdat niemand hen zou zien noch konde betasten,
 Noch weerhouden of wegens hun aankomst vragen de oorzaak.
- 415 Hoog door de wolken begeeft zij naar Paphos zich; blijde bereikt zij
 Weer haar verblijf; zij bezat er een tempel; op honderd altaren
 Brandde de Sabische wierook, geurden de frissche festoenen.
 Snel ondertusschen begaan zij den weg, waar't voetpad heenvoert,
 Opwaarts gaan zij den heuvel, die boven de stad hoog uitsteekt,
- 420 Ook uit de hoogte den burg aanschouwt, vlak over hem liggend.
 't Reuzengevaarte bewondert Aeneas (vroegere hutten);
 Vol van verbazing beschouwt hij de poorten, 't gedruisch in de
 straten.

- IJverig werken de Tyriers; sommigen trekken den muur op,
 Bouwen den burgtrans, went'len de steenen omhoog met hun handen
- 425 Anderen eff'nen het erf voor hun huis, het met grond omgevend,
 [Kiezen de rechters, den heiligen raad en de overheidsambten].
 Sommigen graven den haven en anderen leggen den grondslag
 Diep in den grond voor den schouwburg; zuilen geweldig van om-
 vang

- Houwen z'uit rotsen, ten einde 't toekomstig tooneel te versieren.
- 430 't Is zóó als, bij 't hernieuwen des zomers, de bijen de arbeid
 Voortdrijft over de bloemrijke velden bij dag, en zij voeren
 't Jonge geslacht met zich mede naar buiten, ofstuwenden vloeib'ren
 Honig en vullen de vaten met zoeten en heerlijken nectar.
 Of zij ontvangen den last van de komenden, of in een schare
- 435 Weren zij af van de korven het luie geslacht van de hommels.
 Rust'loos zijn zij aan 't werk en van thijm riekt geurend de honig.
 „O! gelukzaligen, gij, voor wie reeds zich de muren verheffen,”
 Zeide Aeneas en zag naar omhoog, naar de tinnen der daken;
 Binnen een nevel gehuld, (’t is wonderlijk dit te verhalen),

- 140 Gaat en begeeft hij zich midden in 't volk; geen sterveling ziet hem.
 Lieflijk aan schaduw stond in het midden der stad een geheiligd
 145 Woud, waar, snel uit den grond, de door golven en stormen ge-
 beukte
 150 Puniers groeven het teeken, voorspeld door de vorst'lijke Juno.
 't Hoofd van een vurigen klepper; het volk zou dus in den oorlog
 155 Dapper zich toonen en steeds overvloedig het voedsel verkrijgen.
 Hier sticht Dido, uit Sidon, Juno ter eere, een tempel
 160 Groot, met geschenken voorzien en beschermd door de macht der
 godinne.
 165 Koperen drempels en posten verhieven zich hoog op de trappen,
 Daaraan vast, luid knarste de pen van de koperen deuren.
 170 Hier in het woud wordt eerst zijne vreeze verzacht door een
 zeldzaam
 Schouwspel, 't welk zich hem voordeed; hier eerst durfde Aeneas
 Hopen op redding, en moed in zijn treurigen toestand vatten.
 175 Als hij nu alles beschouwt, aan den voet van den prachtigen tempel,
 Wachtend de komst der vorstin, en verbaasd naar den bloei
 van de stad ziet,
 180 Slaat hij het moeilijke werk van de ijv'rende kunstenaars gade,
 Ziet er de Ilische slagen, gerangschikt volgens de orde,
 Dien krijg, welken de faam reeds over de wereld verbreid had.
 185 Priamus, Atreus' zoons en Achilles op beiden gebeten.
 Schreiende stond hij en zeide: „Achates, is er een plaats nog
 190 Is er een streek op de aarde, die niet van ons lijden vervuld is?
 Zie hier Priamus. Hier wordt loon aan verdienste gegeven,
 195 Hier zijn tranen voor 't leed en men is door d' ellende getroffen;
 Vrees niet meer; onze naam zal mogelijk redding verschaffen!
 Aldus sprak hij en laafd' aan het ijdele beeld zijne ziele.
 200 Dikwijls zucht hij, zijn wangen met vlietende tranen besproeiend.
 Immers hij zag hoe de Grieken, die rondom Pergama streden,
 Hierlangs vluchtten, gedrukt door de jongelingsschare van Troje;
 Ginder de Phrygiërs, welke Achilles, met wuivenden helmboos,
 Rijdend vervolgd'; onder tranen herkent hij aan 't blinkende zeildoek

- 470 Resus' tent, die geheeld in den slaap, onder bloedige slachting
 Wreed overrompeld' en plunderde Tydeus' zoon Diomedes;
 Daarna dreef hij naar 't kamp diens vurige paarden, nog eer zij
 't Voeder van Troje geproefd en den Xanthus hadden gedronken.
 Troilus vlucht aan den anderen kant voort, zonder zijn wapens,
 475 Die met Achilles zich mat, de rampzalige, niet hem gewassen.
 Ijlings slepen de paarden hem, achter den ledigen wagen
 Hangende, voort; toch houdt hij de teugels; zijn nek en zijn haren
 Schuren den grond, en in 't zand trekt lijnen zijn lans, die gekeerd is.
 Troische vrouwen intusschen begaven, met hangende haren,
 480 Zich met een kleed naar den tempel der haar vijandige Pallas;
 Smeeken haar, droevig te moed', en slaan zich de borst met de
 handen.
 Afwaarts wendt de godin zich en slaat hare oogen ter aarde;
 Driemaal sleepte Achilles het lijk met zich mede van Hector
 Rondom Iliums veste en loste voor geld den ontzielde.
 485 Maar toen slaakte Aeneas een zucht, uit het diepst van zijn
 boezem;
 Toen hij de wapens, den wagen en zelfs, ook 't lijk van zijn
 vriend zag,
 Tevens nog Priamus waarnam, weerloos strekkend de handen.
 Ook zich zelve herkende hij tusschen d'Achivische vorsten;
 Tevens d'Eoische schaar en de wapens van Memnon den Zwarten.
 490 Dol leidt Penthesilea de schaar Amazonen, die dragen
 't Halfrond schild, en te midden der duizenden brandt zij van
 krijgsdrift;
 Onder de borst, die ontbloot is, draagt zij van goud eenen gordel.
 Durft krijgshaftig als maagd met de mannen den strijd t'ondernemen.
 Toen nu Aeneas, vol van bewondering, alles aanschouwde,
 495 Toen hij verbaasd, staroogend op één punt richtte zijn blikken.
 Ging de vorstin, die in schoone gestalt' uitblinkt, naar den tempel.
 Dido, welke een talrijke jongelingsschare omstuwde.
 't Is, zoo als op Eurotas' overs of 't Cynthisch gebergte
 Gaat Diana ten reidans. Duizende nymphen der bergen

- 500 Volgen en dringen zich om haar, zij draagt op den schouder den
 koker,
 Door haren gang steekt z' uit boven alle godinnen; (Latona
 Voelt dat een zalige vreugd haren boezem in stilte doortintelt)
 Zóó was Dido; aldus ging zij met vroolijke trekken
 Dwars door de schaar, die zij dreef tot het werk en het rijk
 in de toekomst.
- 505 Daarna neemt z' aan de deur der godin, in het midden des tempels
 Plaats op den hoogen, haar steunenden, troon door trawanten
 omgeven.
 Recht deelt z' uit, ook wetten den mannen, verdeelt gelijkmatig,
 't Moeilijke werk of zij wijst aan ieder zijn deel bij het werk toe.
 Toen ziet plots'ling Aeneas naderen onder een toeloop
- 510 Antheus, met hem Sergestus, en tevens den dapp'ren Cloanthus
 Nevens de and're Trojanen, die over de zee uit elkander
 Strooide de zwarte orkaan, die hen bracht naar verwijderde kusten.
 Dad'lijk ontstelde hij zelf, ook dad'lijk Achates, getroffen
 Deels door de vreugde en deels door de vrees; vol brandend ver-
 langen
- 515 Weder elkander te reiken de hand; de onzekere toestand
 Brengt in verwarring en houdt hen terug, en omhuld in den nevel
 Trachten zij 't lot te bespieden der makkers, en waar hunne vloot is,
 Wat hun verlangen; uit ieder der schepen toch komen gezanten
 Smeeken, en gaan naar den tempel omringd door een schreeu-
 wende schare.
- 520 Toen zij, naar binnengetreden, verlof om te spreken ontvingen,
 Voerd' op bezadigden toon 't woord Ilioneus, als de oudste.
 „O koningin, aan wie Juppiter gunde een stad te herbouwen,
 Ook d' ontembare volken met recht en met wetten te breid'len,
 Wij rampzalige Troers, door stormen verspreid op de wat'ren,
- 525 Smeeken u, wil het afschuw'lijk verbranden der schepen beletten,
 Spaar 't godvruchtig geslacht, zie meer van nabij onzen toestand;
 Niet ter verwoesting der Libysche huisgoën zijn wij gekomen,
 Noch om de buit, die wij u ontroofden, te slepen naar 't zeestrand.

Niet past zulk een geweld ons gemoed, zóó'n trots den verwonn'ling.
 530 Westwaarts ligt er een stræk, die de Grieken Hesperie noemen;
 Oud is 't land, door den vruchtbaren bodem en wapenen machtig.
 Eens door Oenotrische mannen bewoond; thans zegt men, dat 't
 nakroost

't Land naar den koning genoemd heeft, 't volk het Italische heetend.
 Hiereen zetten wij koers.

535 Toen op de baren de buig' Orion, zich plots'ling verheffend,
 Ons naar onzichtbare platen van zand bracht, tijdens het woedend
 Spel van de winden en 't wassende water, en tusschen de klippen
 Strooide; alleen wij zijn uw kusten al zwemmend genaderd.
 Wat voor een menschengeslacht is dit? Waar vindt men ge-
 bruiken,

540 Zóó barbaarsch gelijk hier? Men verbiedt ons der stranden
 gastvrijheid.

Stormende rukt men ten krijg. men ontzegt ons de kust te betreden.
 Zoo gij het mensch'lijk geslacht en de mensch'lijke wapenen minacht
 Vrees dan ten minste de goden, gedachtig aan recht en aan onrecht!
 Koning Aeneas was 't, die gebod over ons; geen ander

545 Blinkt meer uit door het recht of door godsvrucht, roem in den
 oorlog.

Zoo slechts dezen het noodlot spaart en hij steeds op de aarde
 Leeft en nog niet naar het gruw'lijke rijk van de schaduwen daalde,
 Vrees dan niet. 't Moog nimmer u rouwen, dat gij in het weldoen
 d'Eerste van allen geweest zijt. Ook op Sicilie vindt men

550 Steden, landouwen, en d'ed'len Acestes van afkomst een Troer.
 Gun ons de vloot, door de winden gebeukt, op de oever te trekken,
 Boomen der wouden te houwen tot balken en riemen te schaven.
 Opdat, zoo het ons vrij staat koers naar Itaalje te zetten
 Weder vereenigd met makkers en koning, w'Itaalje bereiken

555 Is ons de redding ontnomen en kwaamt gij, Vader der Troers,
 Om in de Libysche golven, verdween onze hoop op Iulus,
 Laat ons ten minste Sicanie's kust en 't gebied, dat ons opwacht,
 Werwaarts w' hierheen kwamen, bereiken en koning Acestes."

Zoo sprak Ilioneus, en de schaar der Dardaniers toonde

560 Mompelend bijval.

Toen sprak Dido kort en zij richtte haar blikken ter aarde:

„Bant uit uw harten de vrees, sluit buiten de zorgen, Trojanen!
Drukkende tijden en 't korte bestaan van mijn rijk zijn d' oorzaak,
Die mij tot zoo iets nopen, om ver mijn gebied te bewaken.

565 Wie kent niet het geslacht van Aeneas, wie niet Troje's

Vest' en den moed en de mannen, den brand en den vrees-
lijken oorlog?

Neen, zóó is niet 't hart, dat de Punier draagt, ongevoelig
 Noch zóó ver spant Sol van de Tyrische stad zijne paarden.

't Zij g' u het groote Hesperie, 't zij de Saturnische velden,

570 'tZij het gebied u van Eryx kiest en den koning Acestes,
'k Zal met mijn hulp en mijn macht u een veilig geleide verschaffen.

Wenscht gij met mij tegelijk u in dit rijk neder te zetten,

Uw stad is 't, die ik sticht. Op het land uwe schepen getrokken!

Want ik zal den Trojaan en den Tyrier stellen op één lijn.

575 Ware uw koning Aeneas hier, tegelijk door den Notus

Henen gedreven, aanwezig! Ik zelf zal zekere boden

Zenden naar 't strand en het uiterste Lybie laten doorzoeken,

Zoo hij geworpen aan wal in de wouden of steden soms ronddooft."

Deze gezegden ontvlammen 't gemoed en de dapp're Achates

580 Brandt reeds lang van begeert' en met hem ook vader Aeneas
't Nev'lig omhulsel te breken; Achates zegt tot den laatste:

„Zoon der godin! Hoe is het besluit, 't welk thans in uw ziel rijst?

Al, wat gij ziet, is veilig, gered zijn vloot en gezellen.

Eén slechts mist er, wij zagen hem zinken te midden der golven.

585 Al, wat er verder geschied is, strookt met uw moeders gezegden.

Nauwelijks had hij gesproken, of plotseling split het omhulsel,

't Welk hem omgaf, en het lost in de zuivere aether geheel op.

Zie, daar stond nu Aeneas, stralend in schitt'renden lichtglans,

Sprekend gelijk aan een god van gelaat en van schouders; zijn

moeder
590 Had zelf 't sierlijke hoofdhaar, 't purperen licht van de jonkheid,

- Vroolijken glans in de oogen geademd van hem, die haar zoon was.
 Zoools kunst'naars handen versieren 't ivoor, of het zilver
 Schittert of 't Parische marmer, gevat in een gouden omzooming.
 Daarop richt hij tot Dido 't woord, en hen allen verrassend
 595 Klonk zijne stem: „Ziet hier, ben ik, die door allen gezocht word.
 'k Ben de Trojaan Aeneas, ontruikt aan de Libysche wat'ren.
 Gij, die alleen u erbarmt over 't vreeslijke lijden van Troje,
 Gij, die hetgeen aan de Grieken ontkwam, en op landen en zeëen
 Alle ellende ten einde verdroeg en aan alles gebrek heeft,
 600 Naamt ons op in uw stad en uw huis. Wij hebben de macht niet
 Dido, u onzen waardigen dank te vergelden, en ook niet
 't Gansche Trojaansche geslacht, dat verspreid is over het zeevlak.
 Mogen, indien er nog goden bestaan, die op vroomheid letten,
 Zoo er gevoel voor het recht nog bestaat en een eerlijk geweten,
 605 Deze u geven een loon uwer waard. Welk heugelijk tijdstip
 Bracht u voort? Wie zijn het, die u, zóó edel, verwekten?
 Zoolang stroomen in zeëen nog loopen, en schaduwen trekken
 Over de dalen der bergen, en sterren den hemel beweiden,
 Zal steeds blijven bestaan uw eer, uw naam, uw lofspraak,
 610 Waar mij het noodlot roept, Zóó sprekende stak hij zijn rechter
 Hand aan Ilioneus toe en hij gaf aan Serestus zijn linker,
 Dan aan de and'ren, den dapperen Gyges en dapp'ren Cloanthus
 Sprak'loos bleef op het eerste gezicht de Sidonische Dido;
 Daarna wegens het wonderlijk lot van den man. Toen sprak zij:
 615 „Welk lot drijft u, zoon der godin, door zulke gevaren?
 Wat voor een macht dreef u naar de onherbergzame kusten?
 Zijt gij waarlijk Aeneas, Anchises gebaard, den Dardanier
 Door de liefstallige Venus, en dicht bij des Simois' wat'ren?
 Levendig staat het mij bij, hoe Teucer in Sidon aankwam,
 620 Uit het gebied van zijn vader gebannen, en zocht naar een nieuw rijk,
 Steunend op hulpe van Belus, en deze, mijn vader, verwoestte
 Cyprus' gezegende velden en zwaaide als heerscher der scepter.
 Reeds sinds dien tijd ken ik van Troje 'trampzalige noodlot,
 Is uw naam mij bekend, ook die der Pelasgische vorsten.

- 625 Teucer, ofschoon den Trojanen vijandig, verkondde hun lofspraak,
 Wenschte zijn afkomst gaarne den ouden Trojanen t' ontleenen.
 630 Op dus! jeugdige mannen, betreedt thans veilig mijn woning;
 Ook mij sleurde een lot, aan 't uwe gelijk, met zich mede
 Dwars door vele ellende, en eindelijk liet het mij hier neer.
 635 'k Leerde, door zelve te lijden, van anderen 't leed te verzachten." A
 Aldus spreekt zij en voert in haar vorstelijke woning Aeneas.
 Tevens beveelt zij een offer van dank voor de tempels der goden.
 Ook niet minder intusschen verzorgt zij zijn makkers door twintig
 Stieren en honderd borst'lige zwijnen te zenden naar 't zeestrand,
 640 Ook, met hun moeders, het zelfde getal, van de vleezige lamm'ren
 Als een geschenk van de vreugde op dien dag.
 't Binnenste deel van het huis, dat zij koninklijk, weelderig uitrust,
 Schittert van pracht en een gastmaal richt zij in 't midden van
 't huis aan.
 Kunstig bewerkte tapijten van 't oogverblindende purper,
 645 Zilveren vaten versieren den disch, en der vaderen daden
 Prijken gedreven in 't goud en zij vormen een schakel van feiten,
 Die, van het vroegste bestaan, door zóóveel mannen zich voortzet.
 Nu (niet gunde de liefde des vaders hem rust in het harte)
 Zendt Aeneas Achates snel naar de schepen als bode,
 650 Dat hij Ascanius 't meld' en hem zelf heen leide ter veste.
 Want op Ascanius rust steeds teeder de liefde des Vaders.
 Tevens beveelt hij geschenken te brengen, ontruikt aan het zinkend
 Troje, een mantel, bezaaid met van goud geborduurde figuren,
 Nevens een sluier, omzoomd door een rand van den gelen acanthus.
 655 't Sieraad eens van d'Argivische Helena, 't welk z' uit Mycenae,
 Toen zij naar Pergama ging om een wetloozen echt te voltrekken,
 Medegebracht had, 't prachtig geschenk van haar moeder, van Leda,
 Ook nog den scepter, dien vroeger Ilione droeg als vorstinne,
 d'Oudste van Priamus' docht'ren, en daarbij van paarlen een
 halssnoer.
 660 Nevens een dubbele kroon, die uit goud en gesteenten gemaakt was.
 Snel de bevelen volvoerend begaf naar de vloot zich Achates.

Echter op nieuw peinst Venus op listige lagen en plannen, ~~als~~
 Dat in de plaats van den lieven Ascanias kome Cupido,
 Maar van gelaat en van trekken veranderd, en prik'le door ~~gaven~~
 660 't Razend gemoed der vorstin en haar gansch met de ~~liefde~~
 vervulle.

Doch 't ontrouwbare huis en de huich'lende Tyriers vreest ~~zij~~
 Juno's wreedheid kwelt haar en 's nachts keert telkens de zorg ~~weer~~.
 Daarom spreekt z' aldus tot haar zoon, den gevleugelden Amor:
 „Zoon, die mijn eenige kracht en mijn eenige machtige steun ~~zijt~~,
 665 Zoon, die den bliksem veracht, waardoor Juppiter doodde
 Typhoeus ~~en~~

'k Wend mij tot u en ik vraag als smeekeling dringend uw' bijstand.
 Hoe door de haat der vijandige Juno uw broeder Aeneas ~~en~~
 Over de zee, langs alle de stranden geslingerd, gezweept wordt,
 Is u bekend; vaak was mijn smart van de uwe de oorzaak,
 670 Dezen weerhoudt met haar vleierende stem de Phoenisische Dido
 'k Voel mij beangst, waarhenen zich Juno's gastvrije ontvangt
 Wendt. Niet zal zij verflauwen op 't allergewichtigste tijdstip.
 Daarom ben ik van plan de vorstin met mijn listen te vangen;
 'k Wil haar met liefde omsing'len alvorens een god haar verand're.
 675 Dat haar een krachtige liefde met mij, aan Aeneas verbindt!
 Hoe dit is te verrichten door u, hoor thans mijne plannen. ~~En~~
 Volgens bevel van zijn vader bereidt zich de vorstlijke zoon voor,
 Hij, mijne teederste zorg, de Sidonische veste te nad'ren,
 Dragend geschenken, gespaard door de zee en de vlammen van
 Troje.

680 Hem, door den slaap overmand, wil ik over het hooge Cythera
 Of het Idalisch gebergte op heilige oorden verbergen,
 Zonder dat hij mijne listige plannen bemerkt of verhindert.
 Boots op bedrieg'lijke wijze zijn uiterlijk na voor slechts één nacht.
 Maak gij de trekken van 't kind, die gij kent, als een kind tot de uwe.
 685 Blaas, als d' overgelukkige Dido u op haar schoot neemt,
 Tijdens het vorstelijk maal en het plengen der gave van Bacchus,
 Als z' u omhelzen en teeder met kussen u zal overladen,

Heimelijk liefde haar in en vergiftig haar buiten haar weten." Amor luistert naar 't woord zijner moeder; hij legt zijne vleugels
 90 Af, en hij bootst vol vreugd van den kleinen Iulus den gang na. Venus intusschen bedauwt Ascanius' leen met een sluim'ring, Rustig en kalm, en zij koestert het kind in haar schoot en zij voert het
 Heen naar het hooge Idalische woud, waar geurend van bloesem
 Mariolen hem omaemt en hem dekt met verkwikkende schaduw.
 Reeds ging Amor blijde, en 't woord zijner moeder gehoorzaam,
 Bracht hij geleid door Achates, de vorst'lijke gaven den Tyriers.
 Toen hij verscheen, zat reeds de vorstin op de prachtige spreien,
 Welke den zetel bedekten van goud, die in 't midden geplaatst was.
 Aeneas komt met de jongelingsschare der Troers
 Samen en men vleit zich alom op de purperen spreien ter neder.
 Dienaars geven het water tot wassching der handen en halen
 Brond uit de korfjes en dragen ter drooging den glimmenden
 handdoek.
 Binnen 't paleis zijn vijftig slavinnen, op welke de zorg rust
 Spijzen te rechten op rijen, de huisgoon t' eeren met wierook.
 Honderd slavinnen en slaven, gelijk in getal en in leeftijd
 Vullen de tafels met kost'lijke spijsen en plaatsen de bekers.
 Talrijke scharen van Tyriers komen bijeen in 'de feestzaal;
 Dido roodigt hen uit zich te vleien op 't kleurige rustbed.
 Allen bewond'ren Aeneas' geschenken, bewond'ren Iulus,
 't Schitterende vuur in de oogen des gods, de gehuichelde woorden,
 't Kleed en den sluier, omzoomd met een rand van den gelen acanthus.
 Doch d' ongelukkige 't meest, de Phoenicische, offer van 't nad'rend
 Onheil, kan zich het hart niet laven en gloeit bij 't aanschouwen,
 Daar door den knaap en de gaven 't gemoed haar gelijk'lijk
 geroerd wordt.
 Als hij, Aeneas omarmend, diens hals in omstreng'ling omvat had,
 't Liefderijk hart des gehuichelden vaders met liefde verzadigd,
 IJlt hij naar Dido. Hem hangt deze met oogen en borst aan,
 Koestert hem soms op haar schoot, niet wetende wat voor een
 machtig

God haar bezielt, haar ellendige. Niet ongedachtig aan d' o
dracht,

720 Welke zijn moeder hem gaf, d' Acidalische, neemt hij allengsk
Weg de gedacht' aan Sychaeus en tracht door een levende lief
't Hart, sints lang aan de liefd' ontwend en verkoeld, te verrass
Toen men voor 't eerst van den maaltijd rustt' en de tafels ontruim
Plaatsen z' ontzaglijke vaten en kransen de bekors met ble

725 't Gansche paleis galmt luid, door d' onmet'lijke zalen vaten
Golvende stemmen; de hangende luchters bestralen de zalen
Fonk'lend van goud, en den nacht overwinnen de brande

Toen eischt Dido de drinkschaal, zwaar door goud goud
stemmen

Vult haar met wijn; ook Belus en allen, aan Belus zant

730 Waren 't gewoon. Thans heerscht in 't paleis een doodbeu
„Juppiter, want naar men zegt, zijt gij de beschermers der gas
Geef, dat voor 't Tyrische volk en voor heel die van Ty

Deze een feestdag zij. Dat ons nakroost der zaden gedachte

Bacchus, schenker der vreugde en Juno, weest ons genadig

735 Viert gij, Tyrische schaar, den maaltijd vrolijk in den trach
Aldus sprak zij en plengende goot z' op de tafel den wijn
Toen zij geplengd had, raakte zij 't eerst met haar lippen
schaal aan

Daarna gaf zij haar Bitias noodend. Met krachtige teugen

Drank hij de schuimende schaal, die van goud was, ledig
boden

740 Na hem d' andere grooten. Iopas, met golvende lokken,
Speeld' op zijn cither van goud, wat de roemrijke Atlas
leerd

Deze bezong de verduist'ring der zon en den loop van
maanschijn

Van waar 't mensch'lijk geslacht en het vee en de regen
't vuur stam

Arcturus ook en de natte Hyaden en beide Trionen,

745 Waaron 's winters de zonnen zich zóó snel neigen ter kimme,
Of weshalve de nachten hun loop zóó sleepend voleinden.

30 Dikwijls klinkt van de Tyriers 't klappen der handen, de Troers
751 Volgen hen. Dido tracht, de rampzalige, 't nachtelijk saamzijn
Steeds door verschillenden kout te verlengen en zwijmelt van
liefde.

759 Nu over Priamus veel, dan veel over Hector vragend.

90 Dan, in hoedanige rusting Aurora's zoon zich vertoond had.

56 Hoe Diomedes' span, hoe groot wel Achilles geweest was.

761 Echter, welaan, zeg gast, van het eerste begin, mij de lagen
Welke de Grieken u legden en tevens het lot van de uwen,

765 Ook uw zwervingen. 't Is reeds 't zevende jaar, dat u voortdrijft,
Dolend in alle gewesten der aard' en den golven ten speelbal.

TWEEDE BOEK.

Toen zweeg elk, en men richtte gespannen 't gelaat naar den spreker;

Hoog van zijn rustbank sprak toen aldus vader Aeneas:

„O koningin, gij beveelt mij een naamlooze smart te hernieuwen.
Als ik verhaal, hoe 't machtig' en diep treurenswaardige Troje

- 5 Viel, door de Grieken verwoest; wat ik zelf voor ellende beleefde.
Waar 'k zóó zeer in gedeeld heb. Wie zou, zonder te weenen,
Zóó iets kunnen vertellen, het zij Myrmidoon of Doloper,
't Zij een soldaat van den wreedten Ulysses? De vochtige nacht
spoedt

Reeds van den hemel; tot slaap overreden de zinkende sterren.

- 10 Doch als zulk een begeerte u drijft om mijn lot te vernemen,
Zoo gij in 't kort wilt hooren de jongste ellende van Troje
Schoon bij herinnering 't harte mij gruwet en van rouwe terugdeinst,
Zal ik beginnen. Gebroken door strijd en verstooten door 't noodlot
Bouwen de leiders der Grieken, terwijl reeds zóóveel jaren
15 Vloten, een paard aan 't gebergte gelijk, door de hulp, die hun
Pallas

Schonk; zij bekleeden de ribben met planken, gezaagd uit den
pijnboom,

Wenden het voor als offer van veilige thuiskomst; aldus

Loopt het gerucht. Hier bergen zij mannen, gekozen bij loting.
Binnen de donkere wanden, terwijl z' inwendig de groote

- 20 Holten van 't lichaam vullen met mannen, ten strijde gewapend.
Tenedos ligt in 't verschiët. 't Was eens door de faam een geprezen
Eiland, machtig door rijkdom, zoolang Priamus heerschte.
Thans slechts is het een bocht, een onveilige reê voor de schepen.
Hierheen zetten zij koers en verbergden op 't eenzame strand zich.

- 25 Doch wij denken, dat zij naar Mycenae wendden den steven.
Dies legt, na langdurige smart, heel Troje den rouw af.

't Opent de poorten; het lust ons het Dorische kamp te bezoeken,
 Tevens de ledige plaatsen te zien en het strand, dat ontruimd is.
 Hier lag 't kamp der Dolopers, de tent was daar van Achilles.
 30 Ginder de plaats voor de vloot; daar placht men te velde te strijden.
 Sommigen staren 't verderf'lijk geschenk van de kuische Minerva
 Aan en bewond'ren de grootte van 't paard; 't eerst raadt ons

Thymoetes

't Binnen de muren te trekken en hoog op den burcht het te plaatsen
 't Zij arglistig, het zij dus 't lot over Troje beschikte.

35 Capys echter en zij, die beter hun zinnen gebruiken,
 Willen 't verdachte geschenk van de Grieken, dat schijnt te belagen,
 Slingeren of in de zee en verbranden met vlammen van ond'ren,
 Of van de buik onderzoeken de ruimte en deze doorboren.
 Weifelend splitst zich de massa in meeningen, onderling strijdig.

40 Daar ijlt allen vooruit en, omstuwd door een talrijke schare,
 Af van de hoogte des burchts Laocoon gloeiend van ijver.
 Roepend van verr': „Hoe groot, rampzaligen, is uw waanzin!
 Waant gij den vijand weg, of vermeent gij, dat Grieksche ge-
 schenken

Zonder bedrog ooit waren? Gij kent zoodanig Ulysses?

45 [Of hier zijn in het houten geraamte Achiven verborgen]
 Of dit toestel werd ter bestoking der muren vervaardigd
 Of eenig ander bedrog herbergt het. Trojanen vertrouwt niet
 't Paard; wat 't zij, 'k ben bang voor den Griek, al brengt hij
 geschenken.”

Aldus sprak hij en slingerde krachtig d'ontzaglijke werpspies.

50 Vlak in de zijde van 't dier, waar balken, te zamen verbonden,
 Vormen den buik. Daar stond, daar trilde de speer, en getroffen,
 Klonk luid 't holle gevaarte en slaakt' inwendige zuchten.

Ware de wil van de goôn ons genegen geweest, onze geest niet
 Blind, hij hadd' ons gedreven, met 't zwaard te doorboren den
 schuilhoek.

55 Troje bestond thans nog en met haar, gij, Priamus' veste!
 Zie, daar slepen de herders van Troje, met vrees'lijke kreten,

- Achter den rug zijne handen gebonden, een knaap naar den koning,
 Die zich uit eigen beweging als vreemde den komenden voordeed
 Met juist deze bedoeling om Troje den Grieken te op'nen.
- 60 Vol van vertrouwen en tevens bereid tot volvoering van beiden,
 't Zij zijne list te volbrengen, hetzij zeer zeker te sterven.
 Alom komt nieuwsgierig de jongelingsschare uit Troje
 Aan, en omstroomt hem en tracht om strijd den gevang'ne te honen.
 Hoor nu de listen der Grieken en leert het karakter van allen
- 65 Kennen uit één misdaad.
 Toen hij voor d' oogen van allen in 't midden, ontroerd en
 ontwapend,
 Stond en de Phrygische scharen met weidende blikken aan-
 schouwde,
 „Wee! welk land (zoo sprak hij) of water verleent mij een
 toevlucht?
- Of wat blijft er ten slotte voor mij, ongelukkige, over?
- 70 Die geen plaats meer heb bij de Grieken, van wie de Trojanen
 Bloedige straf bovendien, door de wrake gedreven, nog eischen?”
 Aller gezindheid wordt door het klagen veranderd, en elke
 Aanval zwijgt. Men gebiedt hem zijn afkomst mede te deelen,
 Of wat hij wil, waarom hij vermetel zich zelven ons prijs gaf.
- 75 [Na het verbannen der vrees laat gene zich aldus hooren:]
 „'k Zal, o koning, u alles bekennen naar waarheid, zegt hij,
 Wat er van kom': ik beken het, ik ben van Argolischen bloet
 Dit vooreerst; want, maakte het noodlot Sinon ellendig,
 Niet zal 't, snood, tot bedrieger en ijdelien lieger hem maken
- 80 Wellicht kwam Palamedes' naam bij gerucht u ter oore,
 Belus' zoon, en zijn roem door de faam alomme verkondig
 Dien, onschuldig, de Grieken, dewijl hij hen scheen te verra
 Snood, op een schand'lijk bewijs (want hij ontried hun den oorle
 Doemden ter dood. Thans treuren z' om hem, die van 't leve
 beroofd is.
- 85 Hem, tot een makker des krijgs en aan dezen verwant in den bloede,
 Zond mijn behoeftige vader m' op jeugdigen leeftijd herwaarts

Zóólang deze voorspoedig regeerd' en bij vorsten van invloed
Was in den raad, zóólang was mijn naam mede in aanzien.

- 90 Doch toen deze door nijd van den sluven Ulysses van d' aarde
Heenging ('k zeg voorwaar geen zaken in 't duister verborgen)
Sleept' ik ellendig mijn leven in duisternis voort en in droefheid,
Was over 't lot van den schuld'loozen vriend bij mij zelf ver-
ontwaardigd!

- Dwaas, die ik was, 'k zweeg niet; zoo eenmaal 't lot het mij gunde,
95 Zoo 'k in mijn vaderlijk Argos ooit overwinnend terugkwam,
Zwoer ik zijn wreker te zijn, en een heftigen haat, door mijn
woorden,

- Wekte ik op. Dit was het begin van mijn val; sints dien tijd
Joeg mij Ulysses door nieuwe beschuldiging schrik aan, strooide
Onder 't gemeen dubbelzinnige taal, en bewust van zijn misdaad
100 Zocht hij bestendig den weg tot mijn dood; tot Calchas hem
bijstond —

Doch waartoe te vergeefs u het onwelkome herinnerd?

Waartoe talm ik, indien gij de Grieken op één lijn allen
Stelt, en hun naam te vernemen genoeg is? Straft mij onmidd'lijk
't Is van Ulysses de wensch; rijk zullen d'Atriden 't u loonen."

- 105 Brandend verlangen wij toen naar de oorzaak vorschend te vragen,
Niet met de grootte bekend van de listen en lagen der Grieken.
Bevend vervolgt hij en spreekt aldus in geveinsde ontvoering:
„Dikwijls wenschten de Grieken de vlucht te beproeven uit Troje,
Door 't langdurige strijden vermoeid aan den krijg zich t'ont-
trekken.

(Och of zij 't hadden gedaan!) doch vaak weerhield hen het ruwe
Weder op zee, en verschrikte, op 't punt van 't vertrek, hen de
Auster.

- Toen vooral, toen reeds dit paard, uit ahornen gebinten
110 Samengeweven, gereed was, dreunden de buien in 't luchtruim.
Aarzelend zenden w' Eurypylus uit om te vragen Apollo's
115 Wil, en hij brengt dit wreede bevel uit het binnenst des tempels:
„Eens door het bloed eener maagd, hebt gij, o Grieken! de winden

- Kunnen verzoenen, en zijt naar de Ilische kusten gekomen;
 Thans moet weer door het bloed de terugtocht worden verkregen,
 Weer dient 't offer te zijn een Argivische maagd." Nauw hoorde
 120 't Volk dit woord of 't verstomde, en schrik deed allen verstijven,
 Wien zij ter dood wel bestemden, en wie door Apollo geeischt werd.
 Onder het luide getier sleurt voort naar het midden Ulysses
 Calchas den ziener, en vraagt op gebiedenden toon de bedoeling
 Dezer bevelen der goden, en velen voorspelden mij toen reeds
 125 't Wreed misdrijf van den veinzerd of zagen in stilte mijn toekomst.
 Gene bewaart 't diepst zwijgen, een tiental dagen en zorgzaam,
 Weigert hij iemands naam te verraden of geeft hem den dood prijs.
 Eind'lijk, door 't luide geschreeuw van Ulysses gedreven, ver-
 breekt hij
 't Zwijgen, gelijk men bepaalde en wijst mij aan voor het altaar.
 130 Toen stemd' elk er in toe en wat elk als gevaar voor zich duchtte,
 Wendde hij af van zich zelf ten verderve van éénen rampzal'ge.
 Reeds naakt d' onheilsdag; men bereidde zich voor tot mijn offer,
 Mengde de gerst met het zout, en men bond om mijn slapen
 den haarband.
 'k Heb mij ('k beken het) den dood onttrokken, verbrak mijne boeien,
 135 Schuld' in den nacht, mij verbergend in 't riet van een slijkerig
 meertje,
 Zóólang tot zij de zeilen ontplooiden; indien zij het deden.
 'k Heb geen hoop thans meer om mijn vroegeren grond te aan-
 schouwen,
 Noch mijne dierbare zoons en mijn vader, dien 'k vurig terugwensch.
 Wellicht zullen z' om mijn vlucht, boete van hen gaan eischen,
 140 Ja! door den dood der ellendigen mijn schuld wrekend vereff'nen,
 'k Smeek dus u bij de goôn, de bewuste getuigen der waarheid,
 'k Roep bij d' onkreukbare trouw, zoo deze nog ergens ter wereld
 Is bij de menschen, betuig onder zóóveel lijden uw deernis,
 Toon uw erbarmen met hem, die onschuld'ig het leed moet dragen."
 145 Hem, die in tranen zich baadt, wordt 't leven geschonken uit deernis.
 Priamus zelf geeft 't eerst het bevel om den man van de handboei,

- Nevens den knellenden keten t'ontslaan en hij zegt hem welwillend:
 „Wie g'ook zijt, niet langer de Grieken herdacht; gij verloort hen.
 Thans zijt g'één van de onzen; beantwoord dit mij naar waarheid.
- 150 Waartoe plaatsten zij dit reusachtige paard en op wiens raad?
 Wat is 't doel? Is 't goden gewijd óf is het een krijgstuig?”
 Aldus sprak hij, en gene, doorkneed in de listen der Grieken,
 Hief tot den hemel zijn handen, bevrijd van de boeien, en spreekt dus:
 „U, o eeuwige sterren en uw onschendbare machten,
- 155 U, roep 'k aan tot getuigen, afschuwelijk outer en slachtmes
 Die ik ontvlood, en den haarband, welke mij tooide als offer.
 'k Mag met het recht thans breken, dat eens mij verbond aan
 de Grieken,
 'k Mag thans haten de mannen en ieder geheim openbaren
 Wat zij verbergden; mij bindt geen wet van het land mijner vad'ren.
- 160 Houd gij slechts uw belofte, bewaar uwe trouw bij uw redding,
 Troj' als 'k waarheid spreek en u loon met een groote vergelding.
 Alle verwachting der Grieken, en hoop op den zege des oorlogs
 Rustt' op de hulpe van Pallas steeds. Doch sedert de snoodaard
 Tydeus' zoon en Ulysses, de smeder van iedere misdaad,
- 165 't Waagden om Pallas' beeld, waar Troje's behoud op rustte,
 Uit den geheiligden tempel te sleuren en, doodend de slotwacht,
 Grepen het heilige beeld en met schennende, bloedige handen
 Durfden den maagd'lijken band om het hoofd der godinne be-
 zoed'len,
 Sints dien tijd ontvlood en vervloede de hoop van de Grieken,
- 170 Waren de krachten gebroken en was de godin hun vijandig.
 Duidelijk gaf de Tritonische dit door de teekens te kennen.
 Nauw stond 't beeld in het kamp, daar fikkerden tint'lende
 vlammen
 Op in haar oog, dat gesperd was. 't Ziltige zweet van haar leden
 Druipt, en zij zelf springt driemaal op van den grond, (o wonder!)
- 175 Dragend een klein rond schild en een trillende lans in haar handen.
 Dadelijk raadt nu Calchas de vlucht over zee te beproeven;
 Want, dat Pergama niet door d'Argolische wapens verwoest wordt,

- Vóór men te Argos de teekens hernieuw', en verzoene de godheid.
 [Die z'over zee in hun schepen, gebogen van kielen, ontvoerden]
- 180 Dat zij den koers thans richtten en zeilden naar 't oude Mycenaë,
 't Is om de goden tot makkers ten strijd te verwerven, en ijlings
 Keeren zij weer over zee; zóó luidt de voorspelling van Calchas.
 Voor het Palladium, ook tot een zoen voor den hoon der godinne,
 Stelden z'op zijn raad thans dit beeld tot verzoening der schending.
- 185 Maar dit reuzengevaarte, van eiken gebinten vervaardigd,
 Hoog te verheffen ten hemel, gebod het bevel ons van Calchas,
 Opdat 't niet door de poorten of binnen de muren gevoerd werd',
 Noch door de vroeg're vereering het volk zou kunnen beschermen.
 Want sloegt gij uwe schennende hand aan 't geschenk van
 Minerva,
- 190 Dan zou 't Phrygische rijk, ook Priamus, treffen een vrees'lijk
 Onheil (mogen de goden op zijn hoofd wenden de uitspraak!)
 Doch zoo 't opwaarts klom in uw stad, door uw handen getrokken,
 Dan zou Azië zelf tot de muren van Pelops komen,
 Krachtig ten strijde gerust; dit lot zou wachten ons nakroost."
- 195 Derg'lijke listen en streken van Sinon, sluw en meineedig,
 Schenkt men geloof en voor list en gehuichelde tranen bezwijken
 Zij, die noch Diomedes, noch de Larisser Achilles,
 Noch tien jaren bedwongen en ook niet talrijke schepen.
 Grooter en erger te vreezen vertoont er zich plots'ling een ander
- 200 Teeken, en brengt nog meer in ontroering het hart der rampzal'gen.
 't Lot wees aan tot Neptunus' priester Laocoon; deze
 Slachtt' een ontzaglijken stier op het outer, gewijd door de offers.
 Zie (o! 'k ijs bij 't verhalen) daar schuifelt een tweetal slangen
 Voort, in ontzaglijke kringen, van Tenedos over de kalme
- 205 Zee en beproeft gelijktijdig al zwemmend de kust te bereiken.
 Tusschen de golven verheft zich haar borst, en haar bloedige
 manen
 Steken er ver boven uit, en het achterste deel van haar lichaam
 Strijkt langs 't zeevlak; kronkelend buigen z'in bochten de ruggen,
 't Schuimende zeenat bruist. Aan het strand reeds zijn zij genaderd

- 210 't Flikkerend oog met een vurigen gloed en met bloed overtogen,
 Likken zij steeds met haar trillende tongen haar sissende bekken.
 IJlings, bestorven door d'aanblik, vluchten wij. Doch met een

zekeren

Gang gaan zij op Laocoon af; eerst strengelen beiden

Zich om het tengere lichaam heen van een tweetal kind'ren,

- 215 Klemmen het vast en zij vreten al bijtend d'ellendige leën af.
 Daarna grijpen zij hem, die te hulpe hun snelt met zijn wapens,
 Aan; met reusachtige krommingen sling'ren zij zich om hem henen,
 Tweemaal reeds zijnen middel omvat, en het schubbige lichaam
 Tweemaal slaand' om zijn hals, steekt boven hem 't hoofd en
 de nek uit.

- 220 Gene beproeft met zijn handen onmidd'lijk de knopen te ont-
 warren,

Schoon reeds 't zwadder en 't zwarte venijn van zijn haarband
 afdruipt.

IJlings verheft hij zijn brullend geschreeuw naar omhoog, tot
 de sterren,

Zooals luide de stier, die gewond aan het 'outer ontkomen,
 Brult, en den bijl, die hem onvast trof, uit zijn nek weer afschudt.

- 225 Doch naar omhoog, naar den tempel ontvlieden de schuif'lende
 slangen

Beide, en richtend haar loop naar den burg der verbolgen Minerva,
 Schuilen zij onder den rand van het schild en de godd'lijke voeten.

Doch, toen sluipt in het angstig gemoed van ons allen een nieuwe
 Vrees, en men mompelt: „Laocoon boette verdiend voor zijn
 misdaad,

- 230 Daar hij het heilige houten gevaart' met zijn werpspies wondde,
 Door met misdadige lans in den rug het geweldig te treffen.”
 „'t Beeld naar den tempel gevoerd, de godinne gesmeekt om
 genade”,

Roepen zij uit.

Wij nu vernielen den muur en verschaffen ter veste den toegang;

- 235 Elk slaat ijv'rig de handen aan 't werk, en de glijdende rad'ren

- Leggen wij onder de pooten en binden de strikken van hennep
 Vast om den hals. 't Noodlottig gevaarte beklint onze muren
 Vol met gewapenden. Jongens en jeugdige meisjes in 't ronde
 Zingen er heilige lied'ren en scheppen behagen in 't trekken.
- 240 't Nadert, en dreigende glijdt het naar voren, naar 't midden der veste.
 Ilium, stad mijner vaders, woning der goôn, door den oorlog
 Roemrijke stad der Dardanen! 't Gevaart' bleef, juist op den drempel,
 Viermaal staan; in de buik klonk viermaal 't wapengekletter.
 Maar toch varen wij voort, onoplettend, en, blind door de dolheid,
- 245 Stellen wij 't onheilspellend gedrocht in den heiligen burg op.
 Ook toen opent Cassandra den mond ter voorspelling der toekomst,
 Zij, die op godd'lijk bevel bij de Teucriers nimmer geloofd werd.
 Wij ongelukkigen, wien die dag zou zijn als de laatste,
 Kransen de tempels der goôn in de stad met festoenen van lover.
- 250 Onder het went'len des hemels verrijst uit de wat'ren het nacht'lijk
 Duister, dat binnen zijn schaduw d' aarde, den hemel, de listen
 Hult van de Myrmidonen; de Teucriers zwegen en lagen
 Neder, verspreid door de stad; slaap hield de vermoeiden bevangen.
 Toen ging reeds de Argivische schaar met de vaardige schepen
- 255 Henen van Tenedos; onder het zwijgende, vriend'lijke maanlicht
 Richt zij den koers naar het strand, haar bekend, toen 't ko-
 ninklijk vaartuig
 Plotseling geeft het signaal, en, beschermd door de goôn ons vijandig,
 Sinon de Grieken bevrijdt in de holte besloten, en heim'lijk
 Opent het ruim, dat hen bergt. Het geopende paard geeft deze
- 260 Weder terug aan de lucht, en verheugd, uit het eiken gevaarte
 Komen Thessandrus en Sthenelus, ook de wreedaardig' Ulysses,
 Glijdend aan 't hangende touw, naar beneên; Acamas, ook Thoas
 Peleus' zoon Neoptolemus, dan de gevierde Machaon,
 Ook Menelaus en hij, die 't paard voltooid, Epëus.
- 265 Toen overvalt men de stad, die door slaap en wijn overmand was.
 Schildwachts werden geveld, en door wijd ontslotene poorten
 Neemt men de makkers, hereenigd, bewust van het plan in de
 stad op.

't Was voor de sterf'lijke menschen het uur, dat de lief'lijken nachtrust
't Eerst hen bevangt en als heerlijk geschenk van de goôn tot hen
voortsliuift.

270 Zie, daar was, naar het scheen, in mijn slaap voor mijn oog aanwezig
Hector, jammerlijk droevig, vergietende stroomen van tranen.
Als weleer hem 't tweespan sleurd' en hij vuil door de stofwolk,
Bloedig, zijn voet doorboord door de knellende riemen, gesleept
werd.

Wee mij! Welk een gezicht! Hoe was hij verschillend van Hector,
275 Die met de rusting getooid van Achilles, roemrijk terug kwam,
Of, die het Phrygische vuur in de schepen der Grieken verstrooide;
Morsig van baard en met haren, gekleefd door het bloed tot
een massa,

't Lijf overdekt met de wonden, bij 't vaderlijk Troje ontvangen,
Groot in 't getal! Ja, 'k droomd', onder tranen, uit eigen beweging
280 Richtend 't woord tot den man, dez' droevige woorden te uiten:

„Gij, o licht van Dardanie, zekere hoop van de Teucers,
Wat weerhield zóó lang u? Uit welk oord zijt gij gekomen
Hector, dierbaar verlangd? Hoe zien wij vermoeid u weder,
Nu zóó velen der uwen bezweken, en menschen en veste
285 Veel leeds trof! Wat heeft onwaardig uw heldere trekken
Dus misvormd? Waarom zie 'k deze ellendige wonden?”
Doch hij bekommert zich niet om het geen ik vergeefs hem
gevraagd heb;

Maar uit het diepst zijner ziel, bij het slaken der zwaarste ver-
zuchting,

Spreekt hij: „ontruk u, ontvlucht, o godd'lijke telg aan de vlammen!
290 Reeds is Troje, gestort van zijn voetstuk, prijs voor den vijand.
Doch wij streden genoeg voor de stad en voor Priamus; want war'
Troje te redden geweest, mijn hand zou 't hebben verdedigd.
't Draagt u met al het geheiligde ook op zijne penaten;
Neem die mee als geleid' in uw lot, zoek muren voor deze,
295 Welke gij, na uwe zwerving op zee, eerst zult gaan bouwen.”
Aldus sprak hij en droeg met zijn handen uit 't binnenst des tempels

't Beeld en de banden en 't eeuwige vuur van de machtige Vesta.
 't Jammeren klinkt ondertusschen in stad, op verschillende plaatsen;
 Luider en luider, ofschoon van den weg stond 't huis van mijn
 vader,

300 't Huis van Anchises, 't welk zich verschool in het loof van de
 boomen,

Galmt het gedruisch en vermeerderd het vreeselijk wapengekletter.
 'k Vlieg uit mijn slaap overeind, en al klimmende ben ik gekomen
 Tot aan den nok van het huis, en ik sta en ik spits mijne ooren.
 't Is, als 't vuur, bij de woedende winden, gevallen in 't graanveld,

305 Of de, den bergen ontsproten, geweldige, woedende schietstroom
 d'Akkers vernielt en de welige vrucht en het werk van de ossen,
 Tevens de boomen ontwortelt van 't woud; met verbazing de
 herder

't Bruisend geluid waarneemt op den top van het hooge gebergte.
 Toen eerst blijken ten volle de trouw en de lagen der Grieken

310 Reeds was 't groote gebouw van Deiphobus nedergeworpen
 Onder de wakk'rende vlammen, en reeds Ucalegon's woning,
 't Naast, brandt; wijd weerspiegelt Sigeums zee door den
 vuurgloed.

't Schreeuwen der mannen verheft zich gelijk met de klank der
 trompetten.

Zinn'loos grijp ik de wapens, ik weet niet of zij mij baten,

315 Doch mijn gemoed wenscht vurig een krijgsschaar samen te
 brengen,

Tevens den burg te bezetten; mij drijven de toorn en de woede;
 Heerlijk en schoon schijnt 't toe mijnen dood bij het strijden te vinden.

Doch zie, Panthus, 't zwaard van de Grieken met moeite ontkomen,
 Panthus, Othrys' zoon, van den burg en van Phoebus de priester,

320 Draagt in zijn hand de verwonnene goden en 't offergereedschap,
 Trekt zijnen kleinzoon voort, richt ijlings zijn schreên naar den
 tempel.

„Panthus, hoe staat thans ons behoud? Hoe treft men den
 burg aan?”

- Nauwelijks had ik gesproken, of hij geeft zuchtend ten antwoord:
 „Dez' dag brak als de laatste, en niet te ontkomen, voor Troje
 325 Aan. Wij Troers bestonden, en Ilium ook en der Teucers
 Heerlijke roem; doch Juppiter heeft, in zijn woede, naar Argos
 Alles gebracht, en de Grieken beheerschen de brandende veste.
 Hoog op den burg staat 't paard en het giet de gewapende mannen,
 Stroomend naar buiten, en Sinon sticht, als een honend verwinnaar,
 330 Brand. Bij de wijd ontslotene poorten bevinden zich and'ren,
 Zoóveel duizenden ooit uit het machtig Mycenae kwamen.
 And'ren bezetten de engten der straten en weren den vijand
 Af met hun wapenen. 't Vlijmende staal van het flikkerend slag-
 zwaard
 Is tot het moorden gereed; de bewakers, die vóór aan de poort
 staan,
 335 Voeren met moeite den strijd, en met wanhoop bieden zij weer-
 stand.”
- Door die woorden van Othrys' zoon en den wil van de goden,
 Snel ik den brand te gemoet en den strijd, waar d'oorlogsfurie,
 Waar het geraas en geschreeuw, 't welk stijgt tot den hemel,
 mij heenroept.
- Ripheus voegt zich bij mij als gezelschap, en die schitterd' in 't strijden
 340 Epytus, onder het schijnsel der maan; ook Hypanis, Dymas
 Sluiten zich vast bij mij aan tot een drom, en de jonge Coroebus,
 Mygdon's zoon, die toevallig in dien tijd Troje bereikt had.
 Deze, in 't harte ontvlamd in krankzinnigen min voor Cassandra,
 Trachtte als schoonzoon hulp te verleen aan Priamus, tevens
 345 'tPhrygische volk; ongelukkige, die, wat zijn bruid hem voorspelde,
 Nimmer geteld had.
- Toen ik hem samengepakt, en met moed om te strijden bezielde zag,
 Voegd' ik nog dit aan hem toe: „O, makkers, vergeefsch is
 uw strijdlust;
 Hebt gij het zekere plan mij, 't uiterste waggend, te volgen,
 350 (Immers gij ziet, hoe treurig het thans met de zaken gesteld is,
 Al de onsterflijke goden verlieten hun tempels en outers,

Doch nu stormen wij aan met gewapende, dichte geled'ren.
 Alom vellen wij hen, die de plaats niet kennen en vreezend
 385 Sidderen, neer. In den aanvang steunt het geluk onzen arbeid.
 Moedig van aard, maakt 't slagen Coroebus geheel overmoedig;
 „Waar de fortuin ons het eerst, o makkers, den weg onzer redding
 Wijst en zich gunstigbetoont, dus sprak hij, vervolgen wij daarlangs;
 Laat ons van schilden verand'ren en passen de rusting der Grieken.
 390 Want, wie vraagt er naar moed of naar list, zoo 't geldt zijnen vijand?
 Zelfen verschaffen zij wapenen.” Aldus sprekende legt hij
 't Schitt'rende, sierlijke schild en Androgeos' helm met den pluim-
 bosch

Aan, als zijn rusting en gespt het Argivische zwaard aan zijn zijde.
 Dit doet Ripheus, dit Dymas, tegelijk met de gansche
 395 Jongelingsschare, verheugd; elk tooit de zoo even verkregen
 Buit, en wij gaan, door een god (niet d' onze) geleid, tot de Grieken.
 Zeer vaak komt het tot treffen, en strijden w' in 't nachtelijk duister;
 Diep naar des Hades' afgrond zenden wij velen der Grieken.
 Sommigen vluchten uiteen, naar de schepen, en trachten het veilig
 400 Strand te bereiken, en anderen klimmen door schand'lijke vreeze
 Weer in het paard; in de buik, hun bekend, zich een schuil-
 plaats zoekend.

Wee! dat men tegen den wil van de goden op niets mag rek'nen!
 Zie! daar sleept men met hangenden haardos weg, uit Minerva's
 Heiligen tempel, de maagd Cassandra, Priamus' dochter.
 405 Die hare vlamme oogen vergeefs opsloeg naar den hemel,
 d' Oogen alleen, want boeien weerhielden de teedere handen,
 Doch dit schouwspel duldde Coroebus niet in zijn woede.
 Blindelings wierp hij zich neer in het midden der schaar om testerven;
 w' Allen, wij volgen hem na en in dichte gelederen stormen
 410 w' Aan. Hier worden wij 't eerst van de tinne des tempels door
 d' onzen

Nedergeveld, en een vreeslijke slachting ontstaat door der wap'nen
 Aanblik, ook door de dwaling verwekt door den Graischen
 helmkam.

Toen, onder kreten van woed'en in toorn om de maagd, die ontrukkt is,
 Stormen de Grieken gezamentlijk aan; d' ontembare Ajax,
 415 Beide d' Atriden en ook der Dolopers vereenigde schare.
 't Is, als soms, bij het plotseling breken des dwarrels, de winden
 Strijdig elkander bekampen, de Zephyrus, Notus en Eurus,
 Trotsch op zijn oostersche paarden; 't woud kraakt, diep uit den
 afgrond

Nereus schuimend de wateren stuwt met zijn woedenden drietand.
 420 Zelfs zij allen verschijnen, die wij in het nachtelijk duister
 Hebben verstrooid door bedrog en, door alle de wijken der veste
 Jagend, verdreven; z' erkennen het eerste de schilden en valsche
 Wap'nen en wijzen 't verschil, dat bestaat in hun taal, aan elkander.
 Dadelijk zijn w' overmand door 't getal; door Peneleus' handen
 425 Sneuvelt als d' eerste Coroebus bij 't outer der strijdb're godinne.
 Ook valt Ripheus, hij, die van al de Trojanen het meeste
 't Recht lief had en de waarheid 't trouwste van allen betrachtte.
 (Anders besloten de goön); ook Hypanis sneuvelt en Dymas,
 Door hunne makkers geveld; noch gij vindt baat in uw vroomheid,
 430 Panthus! tegen uw val, noch hielp u Apollo's haarband.
 Gij, o Ilische asch, gij, vlam, die de mijnen verteerdert,
 Weest mijn getuigen, dat ik, bij uw val, geen pijl of gevaren
 Meed in den strijd met de Grieken en, zoo in het boek van 't noodlot
 Mijn val ware bepaald, ik dien door mijn strijden verdiend had.

435 Iphitas samen met Pelias rukken zich los met mij; (genen
 Drukten de jaren, en dezen verdraagde een wond van Ulysses)
 Snel door het jamm'ren te hulpe geroepen naar Priamus' woning.
 Maar hier zien w' een ontzaglijk gevecht, als ware er nergens
 Eenige strijd, als liet geen mensch in de veste het leven,

440 Zóó fel woedt d' ontoombare krijg, zóó snellen de Grieken
 Voort naar 't paleis en versperren den drempel met 't schilddak.

Ladders

Zijn aan de muren gehangen, en vlak bij de deurpost klimt men
 Op bij de sporten en houdt met de linker de schilden, zich dekkend
 Tegen de pijlen, en klampt met de rechter zich vast aan den gevel.

- 445 Maar de Dardaniers rukken de torens en 't dak van de woning
 Ganschelijk los, en zij willen met dit soort wapens zich weren,
 Daar zij, den dood voor de oogen, in 't uiterste uur des gevaars zijn.
 Balken met goud overtogen, een sieraad eens hunner vad'ren,
 Storten zij neer: doch anderen trekken hun zwaard en bezetten
 450 d' Ingang; dezen bewaken zij nauw met gedrongene scharen.
 Weder herleeft onze moed om het vorst'lijk verblijf te ontzetten,
 Hulp aan de mannen te bieden, de kracht des verwonn'lings
 te sterken.
 Tusschen de woning van Priamus was een, van buiten onzichtb're,
 Deur en een gang, die de deelen verbond van het huis, en van
 acht'ren
 455 Vond men een poort, waardoor d'ongelukkig' Andromache dikwijls,
 Zoolang 't rijk nog in stand was, zonder gevolg naar haar ouders
 Ging, en haar kleinen onwilligen zoon Astyanax meetrok.
 Daarlangs vind ik den weg naar de opperste spits van den gevel,
 Waar d'ongelukkige Troers vergeefs hunne wapenen sling'ren.
 460 Daar hief, juist op den rand van het dak, zijne spitse een toren
 Hoog tot de sterren, vanwaar men de Troische veste geheel zag,
 Ook de Dardanische schepen en tevens het kamp der Achaeers.
 Dezen nu vatten wij aan in het rond met den moker, ter plaatse,
 Waar men de balken van 't dak slechts los aan den toren ge-
 hecht vindt,
 465 Rukken hem los van zijn zetel en duwen hem; plotseling valt hij
 Krakend ineen onder puin en bedekt de Danaïsche benden
 Ver in het rond, doch anderen treên in hun plaats en intusschen
 Houdt noch 't werpen met steenen of wapenen op.
 Vlak bij het voorhof zelf zwaait Pyrrhus zijn wapenen juichend
 470 Vóór op den drempel, en schittert, door 't glanzende licht van
 zijn pantser,
 Als eeneslang, die, verzadigd van giftige kruiden, aan 't licht treedt,
 Welke gezwollen, door koude des winters bedekt in de aarde,
 Thans, van 't omhulsel bevrijd, zich, vernieuwd en in schitt'rende
 jonkheid,

- Kronkelt met glibb'rigen rug en met hoog zich verheffenden boezem,
 475 't Zonlicht zoekt; en d'in drieën gespletene tong in den bek sist.
 Periphas' groote gestalt' en de drijver van 't span van Achilles,
 Automedon, en met dezen vereenigd de Scyrische krijgsjeugd
 Dringt reeds binnen de woning en slingert de vlam naar den gevel.
 Zelf bij de eersten, den bijl met de handen omklemmend, vernielt hij
 480 't Krachtige hout van den drempel en rukt uit de pennen de kop'ren
 Deur; reeds hieuw hij een balk uit den drempel en kloofde de eiken
 Planken der deur en bewerkt' aldus eene gapende op'ning.
 't Binnenst van 't huis ligt bloot en de rij van de lange vertrekkers
 Waar eens Priamus woond' en te voren de oude gebieders;
 485 Thans staan vóór bij den ingang tal van gewapende mannen.
 Doch het inwendige huis weerklinkt van geweën en ellendig
 Jamm'ren, en luid weergalmen de binnenste zalen van 't vrouw'lijk
 Rouwmisbaar, het geroep dringt door tot de gouden gesternten.
 Zie, daar dwalen de moeders beangst door de holle vertrekkers,
 490 Houden de zuilen omvat, ze bedekkend met kussen ten afscheid.
 Pyrrhus dringt met zijns vaders geweld; noch sloten of wacht
 Kunnen zijn kracht weerstaan; daar waggelt de deur door den
 stormram
 Dikwijls gebeukt, en de posten, ontwingd aan de hengsels,
 bezwijken.
 Wapengeweld baant 't pad; de naar binnen zich dringende Grieken
 495 Breken zich toegang, vullen de wacht en vullen den omloop
 Wijd met hun schaar. Niet zóó stort, na het verbreken der dijken,
 Schuimend zich buiten de oevers de stroom, en verzwelgt in zijn
 kolken
 't Geen hem weerstaat; in zijn woede met golvengevaarten de
 akker
 Dekkend, en sleurt met de stallen het vee. Neoptolemus zag ik
 500 Zelf bij den moord in zijn woed', op den drempel de beide Atriden,
 Hecuba saam met haar honderd dochters, en Priamus bloedend
 't Vuur, door hem zelven gewijd, op het heilige outer ontwijden.
 Zie, die vijftig vertrekkers, de bloeiende hoop op het nakroost,

Rusting getooid met het goud, den barbaren ontruikt, en trofeën
 500 Stomen ineen; waar 't vuur niet woedt, daar woeden de Grieken.
 Wilt gij wenscht gij te weten het einde van Priamus. Toen hij
 Alleen en 't vallen der veste aanschouwd' en den drempel
 510 der woning
 Zag rukken, en ook, dat de vijand midden in 't huis was,
 Zag de oude zijne rusting vergeefs op zijne bevende schoud'ren,
 520 Dreef hij aan het dragen ontwend, en hij gespte het nutteloos
 slagzwaard
 Neen, neen hij wierp zich, den dood te ontmoet, in het dichtste
 des vijands.
 530 Midden in 't vorstelijk huis, door het zonlicht vrij'lijk beschenen
 Was een ontzachelijk outer; een eeuwen bestaande laurierboom
 540 Vreemde er naast, die de huisgoôn dekkend omhulde met schaduw.
 515 Daar zat Hecuba neer met haar dochters, het outer omklemmend,
 Als steil schietende duiven ontvloën aan den donkeren stormwind,
 525 Licht op elkaar, en z' omvatten vergeefs van de goden de beelden;
 Doch zoodra zij in jeugdige wapenen Priamus zelf zag,
 535 Riep zij hem toe: „Wat waanzin, dreef u rampzalige gade
 540 Aan om met 't zwaard u te gorden? Of waarheen ijlen uw
 schreden?
 Zulke eene hulpe of zulke verdedigers eischen de tijden
 550 Niet! Neen Hector zelf zou hier geen hulpe verleenen,
 Kom toch hier aan mijn zij; dit outer beschermt ôf allen,
 Of gij sterft met ons saam!” Zóó spreekt zij en naast hare zijde
 560 Nempt zij den grijsaard op en zij plaatst hem op heiligen zetel.
 Doch, zie, één van de zonen van Priamus, 't moorden ontkomen,
 570 Weet te ontvluchten, Polites, dwars door de pijlen des vijands,
 Langs den oneindigen gang, en doorloopt de verlatene zalen
 580 Druipend van bloed. Hem vervolgt vol woede met dreigende
 wonde
 590 Priamus; bijkans grijpt hij hem vast en doorboort met zijn
 speer hem.
 Toen hij ten slotte ontkwam voor het oog en den blik zijner ouders,

- Stortte hij neer en in bloedige stroomen ontvlood hem het bloed.
 Toen kon Priamus, schoon hem den dood reeds dreigden omringden,
 Niet zich bedwingen om langer zijn stem en zijn toorn te hooren.
 535 Mogen de goën, dus roept hij, voor zulk een misdadigen slinger
 Zoo er ten minst' in den hemel een macht woont, straffen het
 U eenen waardigen dank en het loon, u verschuldigd te wesen.
 U, die mij dwongt om den dood van mijn zoon voor mijn ziele
 t' aanschouwen,
 U, die den blik van den vader met 't bloed van zijn zoon be-
 vlekt hebt.
 540 Waarlijk, Achilles, uit wien gij uw afkomst valschelijc voortleent,
 Was nooit zoo tegen mij, zijnen vijand; doch hij ontzag niet
 't Recht van bescherming des smeek'lings, en gaf, ter bevestiging
 van het verdrag
 't Zielloos lichaam weder, en liet naar mijn rijk mij teruggaan.
 Aldus sprekende zond nu de oude het macht'loos werpt hij
 545 Kracht'loos af, dat terstond van het heesch weerklinkende op
 Stuitte, en zonder gevolg aan den knop van het schild bleef hangen.
 Toen sprak Pyrrhus: „Thans zult gij, als bode, mijn vader, de
 Peleus' zoon, dit melden; gedenk hem mijn schandlijke daden
 Mede te deelen, en hoe Neoptolemus' ziele ontaard is.
 550 Sterf thans.” Aldus sprekende sleurt hij den bevende voorwaarts
 Juist naar het outer, en hem, die in 't bloed van zijn dierbaren zoon valt,
 Grijpt hij in 't haar met zijn linker en heft met zijn rechter het glimmend
 Zwaard en hij stoot hem het staal tot aan het gevest in de zijde.
 Dit was Priamus' eind'; zóó nam, door beschikking, het doodlot
 555 Hem, die van Troje den branden van Pergama't vallen aanschouwde,
 Weg, en die eens over Azie's volk'ren en landen den scepter
 Krachtig gezwaaid had. 't Hoofd van de schouders garuit, te
 het lichaam,
 't Welk geen naam meer draagt en een romp is, ligt op het zeep'land.
 Toen eerst maakt' een afschuw'lijke angst van mijn harte zich
 meester.

560 Roerloos stond ik; het beeld van mijn dierbaren vader verrees mij,
 Toen ik den koning, in jaren gelijk, door de vreeslijke wonde
 Zag uitblazen den adem; Cretisa, de arme verlat'ne,
 Rees voor mijn geest, het geplunderde huis en het lot van Iulus.
 'k Zie om mij heen, en ik monster de macht, mij nog overgebleven.

565 Allen onttrokken zich moed' aan den strijd; deels sprongen z'in
 wanhoop

Neer van de muren ter aard', deels wierpen zij zich in de vlammen.
 Zoo was ik alleen dus overig, toen ik gewaar werd

Tyndarus' dochter, die Vesta's drempel bewaakte en heim'lijk
 Schuilplaats zocht in den tempel; de heldere vlammen verschaften

570 Licht bij mijn dolen, terwijl mijne blikken zich rust'loos wendden.
 Zij, die om Pergama's val voor den haat der Trojanen bevreesd was,
 Tevens de straf van de Grieken, den toorn des verlatenen gades
 Duchtte, voor Troje en 't land, dat haar baard', een gelijke
 verderfgeest,

Had zich verborgen, en zat bij het altaar neer, de gehate!

575 Ras ontbrandt mijne woede: de toorn doet 't plan bij rijzen
 Troje's verwoesting te wreken door 't straffen van haar, die
 misdaan heeft.

Zal zij, gered, Mycenae, stad harer vad'ren, en Sparta

Weerzien, zal zij gaan als vorstin bij 't verwerven des zeges,
 (Zal zij zien haren man en haar huis, hare ouders en kind'ren)?

580 Dicht door de Troische maagden omstuwd en de Phrygische
 dienaars?

Priamus zou dus sneven door 't zwaard? Zou Troje verbrand zijn?
 Zou het Dardanische strand door het bloed zóó dikwijls ge-
 drenkt zijn?

Niet aldus. Want geve de straf, aan een vrouwe voltrokken,
 Geen gedenkwaardigen naam, zij zonder den roem ook de zege,

585 Nochthans zal men mij prijzen, dewijl ik verdelgde de schandvlek,
 Haar, die 't verdiende, bestrafte, en mijn hart zal zich verheugen,
 Wijl ik mijn wraak aan haar koeld' en de asch van de mijnen
 verzoende."

't Stormd' aldus in mijn ziel, en ik werd door de woede geslingerd,
 Toen mijne moeder, nog nooit voorheen zóó duidelijk zichtbaar,
 590 Mij zich vertoonde en straald', in den nacht, in den heldersten
 lichtglans,

Lief'lijk en schoon als godinne, gelijk zij zich pleegt te vertoonen
 Tusschen de hemelbewoners, in hooge gestalte; zij greep mij
 Vast bij de rechter, en sprak bovendien met haar rozige lippen:
 „Zoon, wat hevige smart wekt dus uwe toomlooze driften?
 595 Waartoe woedt gij? of waarheen week de gedacht' aan mij van u?
 Zult gij u niet veeleer om uw vader Anchises bekomme'n,
 Waar gij den grijsaard liet, of u gade Creüsa gespaard is?
 Ook of Ascanius leeft? Hen allen omgeven de Grieksche
 Dwalende benden en, zoo niet mijne bescherming hen hoedde,
 600 Rukten de vlammen hen weg en verslond hen het staal van den
 vijand.

Niet de gehate gestalte van Helena, Tyndarus' dochter,
 Noch de beschuldigde Paris, doch de hardvochtige goden,
 Goden verwoesten het rijk, zij slingerden Troje van 't voetstuk.
 Zie slechts toe: (want 'k zal van uw oogen den nevel ontrukken,
 605 Welke uw sterf'lijke blikken verstompt, en met vochtige dampen
 U in het duistere hult; vrees niet; alwat u uw moeder
 Opdraagt, weiger het niet; doch luister naar hare bevelen)
 Waar gij de wallen geslecht, en gerukt ziet steenen van steenen,
 Waar gij de golvende rook met het stof ziet kronk'len te zamen,
 610 Schudt Neptunus de muren, en rukt met zijn machtigen drietand
 z' Op van den wagg'lenden grondlaag, sleurt van haar zetel de
 gansche

Stad. Daar staat bij de Scaeische poorten de woedende Juno
 Vóór aan de spits, en zij roept van de vloot de verbondene scharen,
 Razend, omgord met het zwaard.
 615 Zie, op de tinnen des burgs de Tritonische Pallas troonen,
 Glanzend bestraald door een wolk en den gloed van de grimmige
 Gorgo.

Juppiter zelve verschaft aan de Grieken den moed en de krachten,

Hij wekt zelve de goden ten krijg met de Troische wapens.
 Zoon! vlucht ijlings van hier, maakt thans aan uw zwoegen een
 einde:

620 Nergens u ver, voer 'k veilig u heen tot den drempel uws vaders.'
 Aldus sprak zij en hulde zich dicht in een nachtelijk duister.
 Woeste gestalten vertoonen zich toen aan mijn blik der aan Troje
 Groote vijandige goden.

Toen eerst zag 'k, hoe Ilium gansch in de vlammen ter neer zonk.
 625 Hoe het Neptunische Troje geheel tot den bodem verwoest werd.
 Zooals boeren om strijd op het hooge gebergte den ouden
 Esch rondom met hun bijlen behouwen, en dezen herhaald'lijk
 Trachten t'ontwort'len, en hij voortdurend met schuddenden
 loofkruin

Waggelt, en siddert en beeft in zijn takken, en dreigend ten val neigt,
 630 Totdat, langzamerhand hij, door wonden vermeesterd, ten afscheid
 Slaakt eene zucht, en den bergen ontruikt, in den afgrond tuimelt.
 Onder 't geleide eens gods daal ik af en ik vind mij een uitweg,
 Dwars door het vuur en den vijand; pijlen en vlammen toch wijken.
 Maar toen 'k reeds van de woning mijns vaders den drempel
 bereikt had,

635 'tOude verblijf, toen weigert mijn vader, dien 'k hoog naar't
 gebergte

Wenschte te voeren, tot wien ik het eerst mijn schreden ge-
 richt had,

Wijl thans Troje verwoest is, 'tleven nog verder te rekken,
 't Lot van den balling te dragen: „Gij, die nog jeugdig van bloed zijt,
 Gij, wier lichaam steeds zijne vroegere sterkte bewaard heeft,

640 Denkt aan de vlucht.

Wilden de hemelsche goën mijn leven nog rekken, zij hadden
 Dit mijn verblijf mij gespaard. 't Was meer dan genoeg, dat
 ik eenmaal

Troje's verwoesting aanschouwde en 't nemen der stad overleefde;
 Legt mij ter neer op het praalbed, roept mij het laatste vaarwel toe,
 645 'k Vind mijnen dood in den strijd, of de vijand zal zich erbarmen,

Wijl hij mijn rusting begeert. Licht valt het gemis der begraving;
 'k Ben reeds lang bij de goden gehaat en ik slijt mijne jaren
 Nutt'loos, sedert de vader der goôn en de koning der menschen
 Mij met het stormende vuur van den bliksem beroerde en aanbliet."

- 650 Aldus sprak hij beslist, en hij bleef in zijn meening volharden.
 Wij daarentegen, die smolten in tranen, mijn gade Creûsa,
 Ook Ascanius, 't gansche gezin, wij smeeken mijn vader
 Toch niet alles te gronde te richten, te pressen het noodlot.
 Weig'rend volhardt hij bij 't plan en hij wil van zijn plaats niet wijken.
 655 'k Spoed mij opnieuw naar den strijd, en ik wensch, rampzal'ge,
 te sterven.

Want welk' andere redding of welk plan bleef mij nog over?
 „Dacht g' o vader, dat ik, u ooit zou kunnen verlaten,
 Kon zóó'n gruwelijk woord aan den mond van den vader ontvallen?
 Zal, naar den goden besluit, niets meer van de machtige stad zijn,

- 660 Zijt g' onwrikbaar besloten bij 't zinkende Troje te voegen
 U en de uwen, tot dien dood staat voor u open de toegang.
 Ras komt Pyrrhus nabij, die nog druipend van Priamus' bloedbad,
 Slachtte den zoon voor de oogen des vaders, en dezen bij 't altaar.
 Dat was 't, lieflijke moeder, waarom door het vuur en de wap'nen
 665 Gij mij ontruktet, opdat ik in 't midden der woning den vijand
 Zag', en Ascanius, ook mijnen vader, met deze Creûsa,
 d'Een in het bloed van den ander vermoord, met mijn oogen
 aanschouwde?

Brengt mij mijn wapenen, mannen, mijn wapenen! 'tis onze sterfdag.
 Geeft mij terug aan den Griek; staat toe, dat ik 't strijden hernieuwe,

- 670 Geenszins sterven wij, zonder de wraak, thans allen te samen."
 'k Gord mij met 't zwaard toen aan, en ik hechtte mijn linker
 aan 't handvat

Vast van het schild, en ik rep mij in vliegende vaart uit mijn woning,
 Doch bij den ingang, zie! daar sloeg om mijn knieën mijn gade
 Knellend haar armen en hield mijnen kleinen Iulus mij tegen.

- 675 „Zoekt gij den dood, neem ons met u mede in alle gevaren;
 Doch zoo g'eenige hoop op behoud hebt, na uw ervaring,

- Wees dit huis vóór alles ten steun. Wien laat gij Iulus,
 Wien uwen vader en mij, die gij eens uwe gade genoemd hebt?"
 Aldus jammerend, vulde zij 't gansche gebouw met haar klachten,
 680 Toen zich een plotseling nauw te vertellen verschijning vertoonde.
 Want, zie! tusschen ons beiden en vóór het gelaat der bedroefde
 Ouders vertoont zich voor 't hoofd van Iulus een flikk'rende vlamspits,
 Welke een glans uitgiet, en wij zien een onschad'lijke vuurtong
 Lekken de glanzende haren, en spelend de slapen beweiden.
 685 Wij, door de vreeze beangst, wij rukken het brandende hoofdhaar
 Uit en wij blusschen het heilige vuur met het water der bronnen.
 Doch toen hief tot de sterren mijn vader Anchises de oogen,
 Blijde en strekte zijn handen al smeekende uit naar den hemel:
 „Juppiter, alles vermogende God, zoo g' eenig gebed hoort,
 690 Zie ons in dezen toch aan, en indien wij 't verdienen door vroomheid,
 Schenk dan verder uw hulp, o vader, bevestig het teeken."
 Nauwelijks uitte de grijsaard 't woord, of met plotseling kraken,
 Donderde 't links, en een ster schoot neer door den nacht uit
 den hemel,
 Achter zich voerend een fakkel met wijd zich verspreidenden
 lichtglans.
 695 Deze, die over de tinnen van 't huis gleed, zagen wij schitt'rend
 Teek'nen den weg en zich bergen in 't woud op het Idagebergte;
 Daarna liet zij een vore, met lichtenden streek, van zich achter.
 Rookende dampen de plaatsen van zwavel alom in het ronde.
 Toen is eind'lijk mijn vader verwonnen en richt zich ten hemel,
 700 Spreekt tot de goden en roept in gebeën tot het heilig gesternte;
 „Neen, thans draal 'k niet langer, ik volg, waarheen gij m' ook
 leidet,
 Goôn mijner vad'ren, bewaart mijn geslacht en behoudt mijnen
 kleinzoon,
 Want dit is uw teeken, en gij laat Troje herrijzen;
 'k Geef mij gewonnen en, zoon, niet weiger ik u te verzellen."
 705 Aldus sprak hij en luider verneemt men het knett'ren der vlammen
 Door de gebouwen; de golvende gloed van den brand komt nader.

- Kom dus, dierbare vader, en zet u op mijn nek neder;
 'k Neem op mijn schouderen zelf die last: niet zal hij mij drukken,
 Hoe ook valle het lot, slechts één en hetzelfde gevaar is,
- 710 Eén heil, beiden beschoren. Geleide de kleine Iulus,
 Waar 'k ook ga mijne schreden, en volg mijn gade van verre.
 Gij, mijne dienaars, richt uwen geest op hetgeen ik u aanwijs.
 Buiten de stad ligt hoog op een heuvel een tempel, aan Ceres
 Vroeger gewijd, en een oude cypres daarnaast, dien de vad'ren
- 715 Talrijke jaren ontzagen en spaarden uit heiligen eerbied.
 Daarheen komen wij samen bijeen uit verschillende richting.
 Draag gij, vader, het heiligste mee en de oude penaten,
 Ik, die uit zulk eenen oorlog keer en nog druipt van het bloedbad,
 Mag niet deze betasten, al eer mij het stroomende water
- 720 Hebbe bespoeld.
 Aldus sprak ik en boog mijnen hals en mijn krachtige schouders;
 'k Legde een kleed en de huid van een rossigen leeuw daarover,
 'k Vleide mij onder mijn last. Rechts klemde mijn kleine Iulus
 Stevig mijn hand en beg'leide met korteren schreden zijn vader.
- 725 Achter mij volgde mijn gade; wij vliën langs duistere paden.
 Schoon slechts lang geen enk'le geslingerde pijl mij ontrustte,
 Noch de verzamelde benden der Grieken, die over mij stonden,
 Maakt thans 't minste geritsel mij bang, en het suizende koeltje,
 Mij, die gelijkelijk sidder en beef voor mijn last en geleide.
- 730 'k Naderde reeds tot de poorten, en meende te hebben ontvloten
 Alle gevaar, toen plots'ling 't geluid van een talrijk getrappel
 Drong tot mijn oor, naar ik dacht, en mijn vader in 't nachtelijk duister
 Uitzierend', riep: „O zoon, vlucht, vlucht, reeds nadert den vijand!
 'k Zie reeds 't stralende schild en den flikk'renden glans van het
 koper.”
- 735 'k Weet niet welke een vijandigemacht, m'in mijnschrik overmannend,
 Snel mij ontrukte 't verwarde verstand, want toen ik een zijweg
 Volgde en week van de richting van 't pad, dat ons allen bekend was,
 Ach! bleef toen mijne gade Creüsa, ontruikt door het noodlot,
 Achter, verdwaalde z' op weg, of zette zij moede zich neder?

740 't Is m' een geheim; want nimmer verscheen zij mij weer voor mijn
oogen.

'k Zag niet eer het gemis en ik richtt' op haar niet mijne aandacht,
Voor wij den heuvel en tempel van d'oudeerwaardige Ceres
Hadden bereikt; hier eerst, toen allen zich hadden verzameld,
Miste z' alleen; voor haar makkers, haar kind, haren gade ont-
brak zij.

745 Wien heb 'k niet van de menschen of goden waanzinnig be-
schuldigd!

Wat kon wreeder mijn oog bij 't verwoesten der veste aan-
schouwen?

'k Draag aan mijn makkers Ascanius op en mijn vader Anchises,
Ook de Trojaansche penaten en berg z' in het dal, dat zich kronkelt.
Zelf keer 'k weer naar de stad en omgord mij met glinst'rende
wapens.

750 't Staat bij mij vast het gevaar te hernieuwen en weder te keeren,
Door gansch Troje opnieuw den gevaren mijn hoofd t' onderwerpen.
Eerst kom ik weer bij den muur en den donkeren drempel der
poorten,

Waarlangs 'k uitging; 'k volg nauwlettend mijn sporen, terwijl ik
Rugwaarts loop, in het nachtelijk duister en vorsch met mijn
oogen.

755 Rondom siddert mijn geest, ja zelfs mij beangstigt de stilte.
Daarna ga ik naar huis, of zij wellicht daar hare schreden
Richtte. De Grieken bezetten geheel mijne woning en waren
Binnen gestormd; het verslindende vuur, dat de wind naar het
dak drijft,

Golft; hoog steken de vlammen er uit en verheft zich de
vuurgloed.

760 Voorwaarts ga ik en kom tot den burg en tot Priamus' woning
Reeds; in de ledige hallen van Juno's tempel bewaakte
Phoenix de buit, met den woesten Ulysses tot wakers gekozen.
Hierheen waren, den brandenden tempels ontruikt, de Trojaansche
Schatten gevoerd; hier hoopt men de tafels der goden te samen

765 Op met het vaatwerk, louter van goud, en d' ontroofde gewaden.
 Kind'ren en moeders, voor het lot, dat hun wacht, door de
 vreeze beangstigd,

Staan in een kring er omheen.

Ja zelfs, waagde ik 't luide mijn stem in den nacht te verheffen ;
 'k Vulde met kreten de straten en riep om Creüsa herhaald'lijk,

770 Droevig vergeefs, en ik noemde haar telkens en telkens met name.
 Toen ik haar eindloos zocht in de huizen der stad in mijn wanhoop,
 Scheen mij het droevige beeld en de schim van Creüsa voor de
 oogen

Zelve te staan, in een grooter gestalte dan vroeger bekend was.

'k Stond stom, 't haar overeind, in de keel bleef steken mijn stemme.

775 Toen sprak z' aldus m' aan, en ontnam door mij mijn zorg
 door de woorden :

„Wat toch lust het u zóó om waanzinnig, uw smarte te voeden,
 Lieflijke gâ? Niet zonder den wil van de goden geschiedt dit,
 Niet staat 't noodlot toe, dat gij herwaarts voeret Creüsa
 Als gezellin, noch hij, die gebiedend beheerscht den Olympus.

780 Lang duurt 't zwerven voor u, ver moet gij beploegen het zeevlak,
 Voor g' in Hesperie komt, in het land, waar tusschen de vette
 Velden der mannen, de Lydische Tiber met kabb'lenden loop vloeit.
 Daar is weelde uw deel, en een rijk en een vorst'lijke gade
 Zijn u beschoren ; vergiet niet meer om Creüsa uw tranen.

785 Ik zal 't trotsche verblijf der Dolopiers en Myrmidonen
 Niet zien, noch als slavinne bedienen de Graische vrouwen,
 Ik een Dardanische vrouw en de dochter der godd'lijke Venus,
 Daar d' eerwaardige moeder der goden mij hier metterwoon houdt.
 Thans vaarwel, en behoud voor den zoon van ons beiden uw
 liefde.”

790 Toen zij nu deze gezegden geuit had, liet zij mij weenend
 Achter, bij 't pogen om veel haar te zeggen, en week naar het
 luchtruim.

Driemaal trachtte ik toen haren hals met mijn armen t' omsluiten,
 Driemaal vluchtte de schim de vergeefs haar omvattende handen,

- Als licht waaierende winden en 't beeld des gevleugelden sluimers.
795 Na het verlies van den nachtkeer 'keindelijk weer tot mijn makkers.
Doch hier vind ik een talrijke menigte nieuwe gezellen,
Tot mijn verbazing tezamen gevloeid ; 't zijn vrouwen en mannen,
Kind'ren, een treurige schare gereed om als balling te wijken.
Moedig, voorzien van hun midd'len, kwamen zij allen te zamen,
800 Naar wat land ik hen voerde ter zee, mij genegen te volgen.
Reeds steeg Lucifer boven de toppen van 't Idagebergte,
Voerend den dag met zich mee en de Danaers hielden de poorten
Allen bezet ; geen enkele hoop bleef over op redding.
'k Week, en ik droeg naar de bergen mijn vader, gebeurd op
mijn schouders.
-

DERDE BOEK.

- 1 Nadat de goden besloten om Azie's rijk te verwoesten,
Priamus' schuldloos volk te verdelgen, en Ilium neerviel,
Gansch het Neptunische Troje omver en in smookenden walm lag,
Drijft ons de wil van den goden in verre verbanning en noopt ons
- 5 Eenzame landen te zoeken, en bouwen wij schepen met moeite,
Vlak bij Antandrus, dat ligt aan den voet van den Phrygischen Ida,
Twijfelend, waarheen 'tnoodlot voert, waar rust ons gegund wordt;
'k Zamel de mannen bijeen. Nauw was 't in 't begin van de lente,
Toen Anchises beval te ontvouwen de zeilen voor 't noodlot.
- 10 'k Liet toen weenende achter de kust van mijn land en den haven,
't Veld, waar Troje gestaan had; 'kzwierf als een balling op zee rond,
Saam met mijn makkers, mijn zoon, de penaten en machtige goden.
Ver ligt 't land, dat de Thracier ploegt en bebouwt, en aan Mavors
Heilig, dat eens door den heftigen koning Lycurgus beheerscht werd,
Troje's bevolking van ouds gastvrij en verwant aan het vorst'lijk
Huis, toen Troje bestond. Hier land ik en bouw aan het bochtig
Strand het begin eener stad, doch tegen den wil van de goden;
'k Geef aan het volk mijn naam, en ik noem het de Aeneaden.
'k Bracht mijn Dionische moeder een offer en slachtte den goden,
- 20 Met wier leiding ik d'arbeid aanving, en ook aan der goden
Machtigen koning, op 't strand eenen stier, die door witheid uitblonk.
Naast mij verhief zich een heuvel, begroeid met de struik der
kornoelje,
Waar hare twijgen, gevormd als lansen, de myrte omhoog stak.
'k Treed er op toe en beproef uit de aarde de struiken te rukken
- 25 Samen bijeen, om het outer met 't groenende loof te behangen,
Toen m' een afschuwelijk wonder verscheen, dat ik huiver te melden.
Want van den struik, die het eerst, uit den grond, van zijn wor-
tels gerukt werd,
Stroomde met donkere druppels het bloed, dat met etter de aarde

- d' OnheilsPELLende teekens der goôn, en ik vroeg hun gevoelen;
 60 Een zijn z' allen van geest: het misdadige land te verlaten
 't Oord, dat het gastrecht schond, en den wind aan de zeilen te geven.
 Zóó dan wordt Polydorus met plechtige eere begraven,
 Hoog wordt d' aarde gehoopt tot een heuvel, en d' outers der
 schimmen
 Staan met hun donkere linten en 't rouwende loof der cypressen.
 65 d'Illische vrouwen met hangende haren, gelijk zij gewoon zijn,
 Staan er om heen; wij plengen in schuimende nappen de lauwe
 Melk, en in schalen het bloed van de offers, en schenken der ziele
 Rust in het graf, en een laatst vaarwel wordt luide geroepen.
 Toen zich de zee nu betrouwbaar vertoonde en de winden haar
 kalmte
 70 Bodē, en 't suizende koeltje met lustigen adem ter vaart riep,
 Trokken mijn makkers bedrijvig hun schepen omlaag van de oever.
 Na het verlaten der reë, wijkt dijsig het land met zijn steden.
 Midden in 't nat der Aegeische baren verheft zich een heilig
 Eiland, teeder bemind door Neptunus en Nereus' gade,
 75 't Welk, toen 't eertijds zwierf langs kusten en stranden, Apollo
 Dankbaar hechtte aan Myconus' boord en aan Gyarus' oevers,
 Zóó dat het niet van plaats zich bewoog en de stormen verachtte.
 Hierheen kom ik, en 't neemt welwillend ons op in den veil'gen
 Haven. Wij brengen, ontscheept, onze huld' aan de stad van Apollo.
 80 Anius, tevens de koning van 't volk en de priester van Phoebus,
 Treedt, met den heiligen tak des lauriers en 't lint om zijn slapen,
 Ons te gemoet en herkent in Anchises zijn vroegeren makker.
 Gastvrij reiken w' elkander de hand en betreden de huizen.
 'k Smeekte den god in zijn tempel, gebouwd met de steenen
 der oudheid;
 85 „Geef Tymbracische god mij een eigen verblijf, den vermoeiden
 Muren, een stam en een blijvende stad: laat Troje herrijzen;
 Spaar ons, 't geen aan de Grieken ontkwam en den woesten Achilles.
 Wie is gids? Waarhenen beveelt g' ons te gaan om te rusten?
 Geef, o Vader, een teeken en stort uwen geest in ons harte ”

- 90 Nauwelijks had ik gesproken, of 't scheen mij, dat plotseling alles
 Beefde, de tempel des gods, de laurier en het gansche gebergte
 Rondom schudd', en de drievoet loeide bij 't op'nen des tempels.
 Knielende vallen wij neer, en een stem dringt door tot onz' ooren:
 „Dardanus' kroost, rampzaligen, 't land, dat den stam uwer vad'ren
 95 't Eerst in het aanzijn riep, dit neemt op zijn vruchtbaren bodem
 Weder u op bij uw thuiskomst; zoekt uw oorspronk'lijke moeder.
 Hier zal 't huis van Aneas gebiën over alle gewesten,
 Zoowel zonen der zonen als zij, die uit deze ontsproten.”
 Dus sprak Phoebus, en onder getier klonk luide de vreugde.
- 100 Elk vraagt, welke de muren wel zijn, die 't orakel bedoeld heeft,
 Waarheen Phoebus de dolenden roept en beveelt, dat w'ons wenden.
 Toen overpeinsde mijn vader de sagen der vroeg're geslachten:
 „Hoort m', o hoofden des volks, en verneemt de u restende hope.
 Midden in zee ligt Creta, des machtigen Juppiters eiland,
 105 Waar 't Idaeisch gebergt' en de wieg zich bevindt onzer vad'ren.
 Honderd aanzienlijke steden bewonen zij, vruchtbare landen.
 Waaruit, zoo ik mij goed het gehoorde herinner, zich Teucer
 d'Oudste der vaderen 'teerst ontscheept' aan het strand van
 Rhoeteum,
 't Welk hij tot zetel verkoos voor zijn rijk. Noch Ilium was er,
 110 Noch de Pergamische burg; men bewoonde het diepste der dalen.
 Cybele, moeder der goën, 't Corybantisch metaal en 't Idaeisch
 Woud, 't verborgen geheim van haar heiligen dienst, en de leeuwen,
 Onder het juk hunner leidster, ontleenen van hier hunnen oorsprong.
 Volgen wij dus de bevelen der goën, waarheen zij ons leiden;
 115 Laat ons de winden verzoenen en zoeken de Gnosische rijken.
 Niet ver zijn zij van hier; is Juppiter slechts u genegen,
 't Derde genakende licht brengt u op de oevers van Creta.”
 Aldus sprak hij en bracht op de outers 't verschuldigde offer,
 U Neptunus een stier en ook u, o schoone Apollo;
- 120 't Zwart' lam bracht hij den storm, aan den lief'lijken Zephyr het witte.
 Koning Idomeneus was uit zijn erfrijk vliedend geweken,
 (Aldus meldt ons de faam,) en ontruimd was 't Cretische Kustland;

- Woningen stonden verlaten en nergens bevond zich de vijand.
 Ijlings verlaten w' Ortygie's haven en klieven het zeediep.
- 125 Langs de Bacchantische bergen van Naxos, 'tgroene Donysa,
 Olearos en 't sneewwit Paros, langs de Cycladen,
 Heinde en verre verspreid over zee en d' onstuimige branding,
 Wegens de talrijke klippen. De zeeliën schreeuwen en ijv'ren,
 „Creta gezocht, naar het land onzer vad'ren!” vermanen demakkers
- 130 Achter den steven geleidt ons de zwellende wind, en wij landen
 Eindelijk aan op de kust, die de oude Creteten bewoonden.
 'k Bouw dus, vol van begeerte, de muren der dierbaar verlangde
 Stad, die ik Pergamum noem, en het volk, in den naam zich verheugend,
 Maan ik te lieven den haard, en den burg tot bescherming te bouwen.
- 135 Bijkans waren de schepen getrokken op 't droog' en het zeestrand,
 Druk was bezig de jeugd met den echt en de nieuwe landouwen;
 Woningen gaf ik en recht, toen snel, bij 't bederf van de luchtstreek,
 't Pestvuur kwam in een dood'lijk getijde, en jammerlijk 't lichaam
 Sloopte en tevens de boomen en 't geen op de velden gezaaid was,
- 140 Sommigen vlood reeds 't lief'lijke leven en anderen sleepten
 't Ziekelijk lichaam voort; d' onvruchtbare velden verschroeide
 Sirius; 't grasveld kwijnde, en geen vrucht leverde 't graan op.
 „Ga weer heen over zee naar 't orakel van Phoebus op Delos,
 (Aldus luidt de vermaning mijns vaders) en smeeke om genade,
- 145 Vraag welk einde hij geeft in den nood, en vanwaar hij u opdraagt,
 Hulp in d' ellende te zoeken, en waarheen thans g' uwen koers
 wendt.”
- Nacht was 't; slaap hield alles, wat ademd' op aarde, bevangen.
 't Was, als schenen de beelden der Phrygische goën en penaten,
 Welke ik eens aan de vlammen van 't brandende Troje ontrukkend,
- 150 Medegevoerd had, vóór mijne oogen te staan, toen 'k slap'loos
 Neerlag, duid'lijk te zien bij een helderen glans, waar 't volle
 Maanlicht drong met zijn schietende stralen door d' op'ning der
 wanden.

Aldus spraken zij m' aan en ontnamen mijn zorg door de woorden:
 „Wat bij uw komst op Ortygie, Phoebus u zoude voorspellen,

- 155 Meldt hij u hier; zie 't is zijn wil, die ons voert naar uw drempel;
 Wij, die uit 't brandende Troje ontvloten en volgden uw wap'nen,
 Wij, die d'onstuimige zee met de vloot, bij uw leiding, doorklieften,
 Zullen het komende nakroost ook tot den hemel verheffen,
 't Schenken een rijk en een stad; bouw machtigen machtige muren;
- 160 Laat niet af van de lange vermoënis tijdens uw zwerftocht.
 Want uwe woonplaats moet gij veranderen; Phoebus Appollo
 Raadde u niet dez' kusten of Cretischen grond te bezetten.
 Westwaarts ligt er een rijk, dat de Grieken Hesperie noemen;
 Oud is 't land, door den vruchtbaren bodem en wapenen machtig,
- 165 Eens door Oenotrische mannen bewoond; thans zegt men dat
 't nakroost
 't Land naar den koning genoemd heeft: 't volk het Italische heetend.
 Daar zal zijn ons eigen verblijf. Want Dardanus zag hier,
 Nevens Iasius 't licht, wien wij onze afkomst danken.
 Kom, sta op, en bericht vol vreugd uwen vader 't onfeilbaar
- 170 Woord. Hij richte den steven naar Corythus en het Ausonisch
 Land; want Juppiter weigert aan u de Dictaeische velden.
 Dood'lijk door zulk een verschijning beangst en destem van de goden,
 (Want dit was geen droom, maar 'k dacht van nabij hunne trekken,
 't Haar met den heiligen band en hun duid'lijk gelaat te herkennen,
- 175 Toen vloed', onder een rillende huivering, 't zweet van mijn lichaam)
 Vlieg 'k van mijn ligplaats op, en ik strek mijne handen ten hemel
 Rugwaarts uit met gebeden en pleng op de outers mijn reine
 Gaven der göon. Toen 't offer gebracht was, breng ik Anchises
 Blijde bericht en ontvouw hem de zaak in behoorlijke orde.
- 180 Deze herkent 't tweevoudig geslacht en zijn dubbele afkomst,
 Ziet zich misleid door een nieuwe verwiss'ling met vroegere namen.
 Daarna spreekt hij: „mijn zoon, dien het Ilische noodlot voortdreef,
 Zóó was 't lot, 't welk slechts Cassandra mij vroeger verkondde.
 Thans weer staat het mij voor, dat zij dit onzen stam profeteerde,
- 185 Vaak Hesperie noemde en vaak de Italische rijken.
 Doch, wie kon het gelooven, dat ooit Hesperie's kusten
 Teucriers zouden bereiken? Of wie gaf acht op Cassandra?

Laten wij wijken voor Phoebus en volgen wat hij ons ten beste Ried." Dus sprak hij, en elk was, juichend, den woorden gehoorzaam.

190 Deze gewesten ontruimen wij ook, en bij 't blijven van enk'len Zeilen wij uit en doorklieven de zee met gebogene kielen.

Toen nu de schepen op d' opene zee reeds voeren, en niet meer 't Land zich vertoonde en niets dan de lucht en de zee om ons henen

Toen hing boven mijn hoofd eene donkere wolk, die den storm bracht

195 Saam met den nacht, en de zee stond hol in het schrikkelijk donker.

Dadelijk zweepen de winden de zee, en reusachtige golven

Rijzen omhoog, en wij dobb'ren verstrooid in den woelenden maalstroom.

Buien omhullen den dag, en het vochtige duister ontnam ons 't Hemelgewelf; uit de scheurende wolken verspreidt zich de bliksem:

200 Wij, uit den koers nu geslagen, verdwalen op 't duistere water Zelfs Palinurus verklaart, dat hij dag noch nacht aan den heme Kan onderscheiden, en niet zich den weg door de golven herinner Drie onzekere dagen, omringd door het nachtelijk duister, Dwalen wij rond over zee, ook zóóveel starlooze nachten.

205 Eindelijk doemd' op den vierden der dagen het land voor onz' oog.

Op, en het toonde de bergen van verr' en een kronk'lende rookzuil.

't Zeil valt neer, en wij grijpen de riemen; met krachtige slagen

Went'len de roeiers het schuimende nat en zij vegen het zeeblauw.

Toen ik uit 't water gered was, nam mij de kust der Strophaden

210 't Eerst op; welke Strophaden, met Grieksche benaming betiteld,

Liggen in 't ruime Ionische nat, die de woeste Celaeno

Samen met and're Harpyen bewoont, na 't sluiten van Phineus'

Woning, en toen zij uit angst hare vroegere tafels verlieten.

OnheilsPELLender monster dan deze bestaan niet; nimmer

215 Hief uit den Styx zich een woedender pest door de wraak van de goden.

Vogels met maagd'lijk gelaat, met afschuwelijk stinkenden buikloop, Hebben zij klauwen tot handen, en altijd is door den honger Bleek haar gelaat.

- Toen wij, den golven ten speelbal, eind'lijk den haven bereiken
 220 Zie, toen zag ik verspreid op de velden de welige rund'ren
 Tusschen de grazende kudden van geiten, en zonder bewaking.
 Deze nu vallen wij aan met het staal, en wij roepen de goden,
 Juppiter zelve tot deel van de buit; toen richten w'op 't bochtig
 Strand onze bedden van zoden en smullen van 't heerlijke feestmaal.
 225 Doch, thans zijn de Harpyen met ijzige vaart van 't gebergte
 Plotseling daar, en zij slaan klapwiekend haar vleugels, en plund'ren
 't Kost'lijke maal, en bezoedelen alles met vuile besmetting.
 Toen klonkluide haar ijss'lijk geschreeuw bij een vreeslijke pestlucht:
 Verre van daar, in een bocht door de hangende rotsen verborgen,
 230 Dicht door 't geboomte omsloten met ijzing verwekkende schaduw,
 Richten wij 't maal weer aan en vernieuwen het vuur op de outers.
 Weer, van den anderen kant van den hemel, uit donkere holen
 Fladdert de ruischende schare, met klemmenden klauw, om de buit
 heen,
 Schendt met den bek ons het maal. Toen gaf ik bevel aan mijn
 makkers
 235 Wapens te grijpen om 't woeste gespuis in den krijg te bekampen.
 Zóó doen z' als ik beveel, en zij vlijen bedekt hunne zwaarden
 Alom neer in het gras en verbergen hunne schilden voor d'aanblik.
 Toen zij derhalve op 't bochtige strand luid schreeuwende schoten,
 Gaf op het holle metaal Misenus het sein uit zijn hooge
 240 Wachtplaats. Stormend beproeven mijn makkers hun kracht in
 den vreemden
 Strijd, om d'afschuw'lijke vogels der zee met hun zwaard te
 verwonden.
 Noch deert kracht hunne veëren, of nemen z' een wond in hun lichaam
 Op, en terwijl zij in vliegende vaart naar de sterren ontkomen,
 Laten zij 't maal, slechts ten halve verteerd, en hun walg'lijke sporen
 245 Achter. Celaeno, d'eenige, zit op de hoogste der klippen
 Neer, die de rampen voerspelt, en haar stem aldus doet hooren:
 „Zijt gij van plan, o kroost van Laomedon, zelfs om den oorlog,
 Wegens de slachting der ossen en 't vellen der rund'ren, te voeren,

- Drijft gij 't onschuldig geslacht der Harpyen uit 't rijk harervad'ren?
- 250 Neemt dus op in uw geest mijne woorden en grift z'in uw ziele,
Welke d'Almachtige Vader aan Phoebus, en Phoebus Apollo
Mij eens zaid', en die ik als de oudste der Furiën meedeel.
Richt gij uw koers naar Italië, roept gij de winden ter hulpe,
Eindelijk zult gij er komen en vallen in veiligen haven.
- 255 Doch, niet eerder omgeeft gij de stad, u geschonken, met muren
Voor u een schrikk'lijke honger, tot straf voor den moord, dien
g'ons aandeedt,
Dwingt met uw kaken uw tafel, ten halve verteerd, te verslinden."
Aldus sprak zij en week naar het woud, op haar vleug'len gedragen;
Doch een verstijvende angst deed 't bloed mijner makkers
in d'ad'ren
- 260 Stollen, hun moed zonk; niet met de wapenen streden zij langer,
Doch met gebeën en geloften genade te vragen gebiën zij,
't Zij ze als goden verschenen, het zij als afschuw'lijke vogels.
Toen hief vader Anchises van 't strand zijne smeekeende handen
Op tot de machtige goôn en beloofde hen passende offers:
- 265 „Weert, o goôn, de bedreigingen af en behoedt ons voor zulk een
Lot, en bescherm in genade de vromen." Den kabel beveelt hij
Los van den oever te maken en 't touwwerk weer te ontrollen.
't Zeil zwelt op door de winden; wij vlieden door 't schuimende
zeenat,
Waar ons de kracht van den wind en de kunst van den stuur-
man heendreef.
- 270 Midden op zee toont reeds aan onz' oogen zich 't boschrijk
Zacynthus,
Ook Dulichium, Same en Neritus' rotsige steilten.
Ithaka's klippen vermijden wij, 't rijk van den koning Laertes,
Onder vervloeking van 't land, dat Ulysses, den wreedaard, baarde.
Weldra rijzen de bui'ge toppen van Leucate's bergen,
- 275 Toont in 't verschiët zich Apollo's tempel, gevreesd bij de zeeliën
Hierheen sturen wij moed' en bereiken het nietige stadje.
't Voorschip ligt aan het anker, op 't strand staat d'achterste steven

Zóó dan, eindelijk 't land, gansch buiten verwachting, betredend,
 Brengen w'aan Juppiter 't offer tot zoen en ontsteken de outers,
 280 Onder geloften, en vieren op Actium's strand de Trojaansche
 Spelen; mijn makkers, die druipen van olie, treden in 't strijdperk,
 Oef'nen zich naakt en verheugen zich, daar zij aan zóóveel
 Steden der Grieken ontkwamen en dwars door het midden des
 vijands.

Middelerwijl voltooit de zich went'lende zon haren jaarkring.
 285 d'IJzige winter beroert door de hevige stormen het water.
 'k Vlecht aan de voorpoort 't schild van gebogen metaal, 'twelk
 eertijds

Abas droeg en bezegel mijn daad door het volgende opschrift:
„Dit schild wijdde Aeneas, 't welk op de Grieken behaald is.”

Dat men den haven verlat' en zich zett' op de banken, gebied ik.
 290 IJverig treffen mijn makkers de zee en zij went'len de baren;
 Weldra zijn uit ons oog de Phaeacische burchten verdwenen.
 't Strand van Epirus varen wij langs, den Chaonischen haven
 Loopen wij binnen en naderen 't hoog zich verheffend Buthrotum.
 Hier treft 't niet te gelooven gerucht van 't gebeurde onz' ooren:
 295 „Helenus, Priamus' zoon, heerscht hier in de Graische steden,
 Daar hij de gade en 't rijk zich verwierf van d'Aeacischen Pyrrhus,
 Ook Andromache bond zich opnieuw aan een Troischen echtvriend.“
 Stom van verbazing, begeer ik, door vurig verlangen ontstoken,
 Zelf tot den man mij te wenden en 't wonderlijk lot te vernemen.

300 'k Ga tot den haven vooruit en ik laat op het strand mijne schepen.
 Toen, in het woud bij de stad, bij de Simois ('t was niet d'echte)
 Juist Andromache 't jaarlijksche maal, als een offer der smarte,
 Plengd' aan de asch der gestorv'nen, en tevens de lijkgoôn opriep
 Naar het Hectorische graf, dat zij ledig, van groenende zoden,
 305 Wijdde, benevens een tweetal outers, de bron harer tranen.
 Toen zij mij naderen zag en de Troische wapenen rondom,
 Buiten zich zelve, aanschouwde, verstijfde zij onder den aanblik,
 Hevig ontsteld door het wonder, en vlood uit haar leden de warmte.
 Machteloos zinkt zij en eindelijk uit zij met moeite de woorden:

- 310 „Komt g'in uw ware gestalte tot mij, in uw werkelijk aanzijn?
 Zoon der godin? O leeft gij? Of liet gij het liefelijk leven?
 Waar is Hector?" Aldus sprak zij, en smeltend in tranen,
 Vult zij de plaats met haar klacht. 'kVoeg nauwelijks eenige woorden
 Toe aan de zinlooze vrouw en ik stamel verward en gebroken:
- 315 „Waarlijk ik leef, en ik sleep door de uiterste rampen mijn leven;
 Voed geen twijfel, de waarheid ziet gij.
 Ach! welk lot is u, van uw dierbaren gade gereten,
 Thans overkomen, of keerde 't geluk, uwer waard, tot u weder,
 Hectors vrouwe Andromache? Zijt gij de gade van Pyrrhus?"
- 320 z'Antwoordt, d'oogen ter aarde, bedeesd en met zinkende stemme:
 „O gelukzalige dochter van Priamus boven de and'ren,
 Wie men beval bij de muren van Troje op 't graf van den vijand
 't Leven te laten, die niet de verloting behoefted te dulden,
 Niet als gevangene 't bed des verwinnenden meesters betreên hebt!
- 325 Wij, na Iliums brand, op verwijderde zeeën gezworven,
 Droegen den trots van Achilles' geslacht, den hoovaardigen
 jong'ling,
 Brachten hem kinderen voort als slavin. Doch, toen hij vervolgens
 Leda's dochter Hermione volgd' en in Sparta gehuwd had,
 Liet hij aan Helenus over, zijn dienaar, mij, zijn slavinne.
- 330 Doch door een hevige liefde ontbrand tot de bruid, hem ontnomen,
 Steeds door de straffende goôn, die zijn misdaad wreken, gedreven,
 Wacht hem Orestes op en vermoordt hem bij 't vaderlijk altaar.
 Na Neoptolemus' dood viel Helenus 't rijk voor een deel toe,
 Die den Chaonischen velden den bijnaam gaf van zijn broeder
- 335 Chaon, en 't gansche gebied met den naam Chaonie noemde,
 Hier toen Pergama bouwde en d'Illischen burg op de hoogten.
 Doch, hoe waren de winden en 't noodlot, dat u den weg wees?
 Of, wat god dreef u, den onkundige, voort naar ons kustland?
 Hoe toch gaat het Ascanius? Is hij gered en in leven?
- 340 Dien reeds Troje u
 Voelt hij, een knaap, het gemis zijner moeder, gedenkt hij nog harer?
 Wekt hem zijn vader Aeneas en hij, die zijn oom eens heette

- Hector, op tot den moed zijner vad'ren en 't mann'lijk vertrouwen?"
 Aldus sprak zij bij 't storten der tranen en weende langdurig
 345 Vrucht'loos, toen uit de verte, omstuwde door een talrijk geleide,
 Helenus, Priamus' dappere zoon, naar ons richtte zijn schreden;
 Dad'lijk herkent hij de zijnen en voert hen verheugd naar zijn
 woning,
 Onder het rijkelijk storten van tranen bij elk zijner woorden.
 Wand'lend herken ik het kleinere Troj' en den burg, die het groote
 350 Pergama nabootst; 't beekje, dat droog is, Xanthus geheeten.
 Kussend omvat ik den drempel der Scaëische poort, en mijn makkers
 Zijn niet minder vervuld van 't genieten der stad hunner landsliën.
 Gene ontving in zijn heerlijke hallen de gastvrije koning.
 Midden in 't voorhof plengden zij feest'lijk den wijn en zij brachten
 355 Spijzen op goud tot een offer der goën, met deschaal in hun handen.
 Reeds ging één dag heen, door een tweeden gevolgd, en de winden
 Riepen de zeilen, en 't doek blies op door het zwellende koeltje.
 'k Treed tot den ziener en smeeke, met de volgende woorden, hem
 dringend:
 „Tolk van de goden uit Troje's geslacht, die de wenken van Phoebus,
 360 Clarius' drievoet kent, zijn laurier, en der sterren voorspelling
 Weet, en de taal van de vogels verstaat en van 't vliegen de teekens,
 Zeg mij, welaan! (want elke voorspelling verklaarde, dat gunstig
 'k Zou volbrengen mijn tocht, en mij rieden de wenken der goden,
 'k Moest naar Italië gaan en verwijderde streken bezoeken.
 365 Slechts de Harpije Celaeno spelt ons een vreeselijk teeken,
 Nimmer gehoord, en verkondigt den toorn der verbitterde goden,
 Nevens verschrikk'lijk gebrek). O, welke gevaren vermijd ik
 't Eerst, wat wijst mij den weg omaan zulk een ellende t' ontkomen?"
 Toen slacht Helenus eerst naar gewoonte de rund'ren ten offer,
 370 Bidt om genade der goën en ontknoopt van zijn heilige slapen
 't Haarlint; mij, die in spanning verkeer door den machtigen invloed,
 Voert hij in eigen persoon bij de hand naar den drempel van Phoebus.
 Toen klinkt 't woord van de heilige lippen des priesters voorspellend:
 „Zoon der godin, gij reist klaarblijkelijk onder der goden

- 375 Machtigen wil over zee; dus kiest van uw lot de verwiss'ling
 Juppiter, koning der goden, bestuurt het en leidt het met orde.
 'k Zal van het vele u weinig vermelden, waardoor gij in staat zijt,
 Veilig de zee in den vreemde te klieven, d' Ausonischen haven
 Binnen te vallen; de Parcen verhind'ren, dat Helenus 't verd're
- 380 Weet, en het mede te deelen verbiedt de Saturnische Juno.
 Eerstens Italie, 't land, dat gij reeds zóó dicht in de buurt waant,
 Waar g', onkundige, meent in naburigen haven te vallen,
 Scheidt een ontzaglijk moeilijke weg op onmet'lijken afstand.
 Eerst moet taai zich de riem in 't Trinacrische zeenat buigen,
- 385 Daarna moet uwe vloot de Ausonische vlakke bezoeken,
 Dan het Avernische meer en het land der Acaeische Circe,
 Voor gij op veiligen bodem een ord'lijke stad kunt stichten;
 Teekenen zal ik u geven; bewaar die vast in 't geheugen.
 Waar gij, bekommerd van harte, bij d'eenzaam vlietenden land-
 stroom,
- 390 Onder de eiken des oevers een zeug van ontzaglijke grootte
 Vindt, die haar jongen, en wel ten getale van dertig, gebaard heeft,
 Wit, op den bodem gestrekt, met haar blank kroost om hare spenen,
 Daar is 't oord voor een stad, daar vindt gij een zekere rustplaats.
 Wees niet al te bevreesd, dat gij eens zult eten uw tafels,
- 395 't Noodlot baant zich een weg, en gesmeekt, zal helpen Apollo.
 Doch, dit land, die kust van Italie moet gij vermijden,
 Welke, het meest nabij, onze golven met branding omspoelen.
 Al die steden bewonen de u vijandige Grieken.
 Want hier hebben hun muren geplaatst de Narycische Locers,
- 400 Ook de Cretenser Idomeneus nam de Sallentische velden
 In, met gewapende macht, en het kleine Petelia ligt hier,
 't Welk de Thessalische vorst Philoctetes met muren omringde.
 Ja, zelfs ligt uwe vloot, na 't klieven der baren, geankerd,
 Zult g' op de outers, geplaatst aan het strand, uw geloften betalen;
- 405 Sluier uw hoofd en omhul het geheel met een purperen huive,
 Opdat tusschen de heilige vlammen ter eere der goden,
 Geen u vijandig gelaat u ontmoete of store de teekens.

- Houd met uw makkers getrouw steeds deze gewoonte bij 't off'ren,
 Laat dit vrome gebruik 't godvruchtige nakroost eeren.
- 410 Doch, zoo, na uwe scheiding, de wind u Sicilie's kusten
 Naderen doet, en de poorten zich op'nen van 't enge Pelorum,
 Houd dan links naar het land, richt links uwen koers naar het zeevlak
 Langs een ontzaglijken omweg, mijd rechts 't strand en de wat'ren.
 Dit land barst' eertijds met geweld en geduchte verwoesting
- 415 (Zóó groot is de verand'ring verwekt door de lengte der tijden)
 Naar men vertelt uiteen; daar vroeger de beide gewesten
 Eén land vormden; de zee, die haar krachtige golven in 't midden
 Stuurde, ontruikt' aan Hesperie's zijde Sicili', en stroomt thans
 Tusschen de landen en steden gescheiden door brandende engten.
- 420 Rechts houdt Scylla het strand, en de niet te verzoenen Charybdis
 Links, en naar 't diepst van den afgrond zuigt zij d' ontzaglijke golven
 Driemaal daags in een maalstroom, dan weer heft zij ze beurt'lings
 Op in de lucht, en zij geeselt met 't schuim van de zee de gesternten.
 Doch een spelonk houdt Scylla terug in haar donkeren schuilhoek
- 425 Waar zij het hoofd uitstrekt en 't schip voortsleurt naar de rotsen.
 't Bovenste deel is dat van een mensch met een maagd'lijken boezem
 Tot aan het lijf, en het onderst' een monster van vreeslijken omvang
 't Welk aan de buik van de wolven de staart den dolfijnen gegroeid
 heeft.
- 't Is voor u beter de grens van 't Trinacrisch Pachynum t' omzeilen,
 430 Moogt g' ook talmen en ver langs 'n omweg wenden den steven,
 Dan in 't ommetelijk hol slechts ééns te aanschouwen de Scylla,
 't Vreeslijk gedrocht, en de klippen, die galmen van 't blaffen der
 honden.
- Verder, indien ooit Helenus eenig' ervaring ten deel viel,
 Wordt hij als ziener geloofd en bezielt hem Apollo met waarheid,
- 435 Laat m', o zoon der godin, bovenal dit één' u voorspellen
 'k Zal 't steeds weder u zeggen en altijd dringend vermanen:
 Juno's heilige macht moet biddend gij 't eerste vereeren,
 Wijd haar gewillig geloften, vermurf de verheven gebiedster
 Smeekend door gaven; ten slott' aldus overwinnende zult gij

- 440 Eind'lijk 't Italisch gebied, na 't gaan uit Trinacrie, vinden.
 Zoo gij, geland aldaar, de Cumaeische vesten bereikt hebt,
 't Heilige meer van Avernus, omgeven door ruischende wouden,
 Zult g' in het diepst van haar hol de bezielde profetische zienster
 Zien, al waar zij haar teekens en woorden vertrouwt aan de blad'ren;
 445 Wat ook de maagd aan voorspellingen eens in de bladeren op-
 schreef,

- Ordent zij alles naar 't nummer en laat zij gesloten in 't berghol;
 Daar blijft alles ter plaatse en niets wijkt daar van zijn rang af.
 Doch, zoo 't vluchtige koeltje, bij 't wendender hingsels, ze aandrijft;
 't Teedere loof door de draaiende deur in verwarring gebracht is,
 450 Wil zij de spreken, die fladd'ren in 't hol, nooit weder vergaren,
 Noch tot haar orde herroepen of weder te zamen verbinden.
 Zonder een antwoord gaat men en vloekt het verblijf der Sibylla.
 Niet zóó dere de schâ, die gij lijdt door te talmen, u dat gij
 (Hoe uwe vrienden u schelden, en krachtig de vaart uwe zeilen
 455 Roept naar de zee, en de gunstige winden het doek doen zwellen,) Niet tot de zienster genaakt of met beden haar vraagt om haar
 godspraak.

- Spreke zij zelve en op'ne uit vrije genade haar lippen.
 Al de Italische volken en d' eens losbarstende krijgen,
 Ook, hoe g' iedere ramp zult kunnen vermijden of dragen
 470 Zal zij u melden en gunstige vaart op verzoek u verleenen.
 Dit is, 't geen aan mij vrijstaat u door mijn mond te vermanen;
 Ga thans, voer door uw daden het machtige Troje ten hemel."'
 Toen de profeet met zijn vriend'lijke stem die woorden geuit had,
 Geeft hij bevel om geschenken, beladen met goud en ivoeren
 465 Snijwerk, snel naar de schepen te dragen, en stuwt in de kielen
 Kostbare massa's zilver en ketels, gesmeed te Dodone,
 't Pantser met haken verbonden van goud, driedubbel gevlochten,
 Nevens den kam van den schitt'renden helm en den golvenden
 haarbosch,

- Eens Neptolemus' rusting. Hij geeft ook passende gaven
 470 Mee voor mijn vader. [hij voegt nog paarden er bij en geleiders

Vult ook 't bootsvolk aan en voorziet mijne makkers van wapens.]
 „Zeilree make men 't schip, (zóó luidt het bevel van Anchises),
 Middelerwijl, opdat geen dralen den gunstigen wind keer'.”

Eervol spreekt hem de tolk van Apollo toe met de woorden;

475 Gij, Anchises, het schitterend huwelijk waardig van Venus,
 Gunst'ling der goôn, tweemalen gered uit het zinkende Troje,
 Zie, daar ligt het Ausonische land; tracht 't zeilend te vatten.
 Doch, zeil ook dit land voorbij, want 't is voor u noodig;
 Ver ligt 't deel van Ausonie, 't welk voor u opent Apollo,

480 Ga, o gij, door de liefde uws zoons, gelukzalige vader!
 Doch, wat spreek ik nog meer en onthoud u de wakk'rende winden?"
 Ook Andromache biedt, niet minder bedroefd door de scheiding,
 Prachtige kleederen aan, die met gouddraad rijk geborduurd zijn;
 Ook voor Ascanius 't Phrygisch gewaad; niet blijft zij ten achter,
 485 Doch overlaadt met 't kostlijkst borduurwerk 't kind, met de
 woorden:

„Neem, kind, dit van mij aan; 't zij u van mijn hand een gedacht'nis,
 Laat het u zijn een bewijs van Andromache's durende liefde,
 Hector's vrouw. Neem dit als een laatste geschenk van de uwen;
 O! gij zijt mij alleen als het beeld van Astyanax over.

490 Aldus waren zijn oogen, zijn handen en ook zijne trekken,
 Thans ook zou bij zijn leven, hij u evenaren in leeftijd."
 'k Sprak hen ten afscheid toe, bij 't wellen der tranen in d'oogen:
 „Gij, die alrede de wiss'ling van 't lot, u beschoren, doorstaan hebt,
 Thans vaart wel, ons roept steeds 'teene gevaar na 't and're.

495 Rust is reeds uw deel; geen zee hebt gij te doorploegen,
 Noch het Ausonische land, 't welk altijd verder terugwijkt,
 Hebt gij te zoeken; gij ziet hier 't beeld van uw Xanthus en Troje,
 Eens door uw handen gebouwd, naar ik hoop onder gunstiger
 teekens.

Moge de schennende hand van de Grieken het nimmer verwoesten.

500 Zoo ik den Tiber bereik en des Tibers naburige akkers,
 Zoo ik het volk en de stad zal zien, die het noodlot m' aanwees,
 Steden van ouds aan elkander verwant en in bloede vermaagschapt,

't Zij in Epirus, het zij in Hesperie, Dardanus' nakroost,
 Eén lot dragende, zal ik tot één vriendschappelijk Troje
 505 Beiden verbinden; het nakroost zorgde voor deze vervulling."
 Langs het naburig Ceraunisch gebergte, doorklieven wij 't zeediep,
 Waar zich de weg door de golven het kortst naar Italie aanbiedt.
 't Zonlicht zinkt onderwijl, en de bergen omsluiert een schaduw.
 't Lot wijst d' orde bij 't roeien; wij leggen ons neer op de aarde,
 510 Dierbaar gewenscht, bij den vloed, en verspreid op den zandigen
 oever,

Dragen wij zorg voor ons lichaam; slaap doorstroomt onze leden.
 Nog niet voerdende Horen den nacht tot de helft van zijn kringloop,
 Toen Palinurus volijverig rees van zijn leger, en alle
 Winden bespiedt en de suizende koelt' opneemt in zijn ooren;
 515 Gansch het gesternte, dat glijdt aan den zwijgenden hemel,
 beloert hij.

Arcturus, 't vochtig Hyaden gesternt' en de dubb'le Trionen
 Volgt hij nauwkeurig benevens Orion's schitt'rende wap'nen,
 Toen hij nu ziet, hoe alles bij helderen hemel in rust is,
 Geeft hij van boord 't helklinkende sein; wij breken het kamp op,
 520 Spoeden ons voort op den weg en ontplooien de vleugels der zeilen.
 Na het verdwijnen der sterren verscheen ons de rozig' Aurora;
 Toen w' uit de verte het lage Italie zien en de donk're
 Heuvels; „Italie" roept vóór allen Achates, en juichend
 Roepen 't mijn makkers, met jub'lende klanken Italie groetend.
 525 Toen vlocht vader Anchises een krans om den grooteren beker,
 Vult hem met zuiveren wijn, en hij smeekt met gebeden de goden
 Staand' op den rijzigen steven:

„Goden der zee en der aarde, gebieders der winden, verleent ons
 Spoedige reis door den wind en verschaft ons uw gunstigen adem."
 530 Reeds neemt 't koeltje, 't welk hij gewenscht had, toe en de haven
 Opent zich, meer van nabij, en Minerva's tempel vertoont zich.
 't Bootsvolk bergt nu de zeilen en wendt naar de kusten den steven.
 Oostwaarts heeft zich een haven gevormd met een bochtige
 kromming,

- (Klippen gelegen bij d' ingang schuimen van 't ziltige zeenat)
- 535 Zelf aan de oogen onttrokken omsluit hem een dubbele rotsmuur,
 Hoog als torens; van 't strandt wijkt verder en verder de tempel.
 'k Zag vier paarden, het eerste mij komende teeken, die, sneeuw wit,
 Dwaalden op 't gras, en het groen, wijd grazende, schoren. Anchises
 Riep toen uit: „O, land in den vreemde, verkondt gij ons oorlog?
- 540 d' Oorlog wapent het paard, 't is krijg, wat de paarden voorspellen.
 Maar ook somtijds leert men het paard voor den wagen te loopen;
 't Juk te verdragen en, zonder verzet, den beteug'lenden breidel.
 Ook op den vred' is hoop;” dus zegt hij. De strijdbare Pallas
 Roepen wij smeekende aan, die 't eerst ons juichenden opnam.
- 545 Vóór d' altaren bedekken wij 't hoofd met een Phrygische huive
 Volgens het dringend bevel, dat ons Helenus gaf, en ontsteken
 't Geurige offer op 't outer tot eer der Argivische Jnno.
 Dadelijk na de geloften te hebben vervuld op den rij af,
 Draaien wij zeewaarts 't einde der ra's, die met zeilen getooid zijn,
- 550 Vlieden de huizen der Grieken en 't land, dat wij allen verdenken.
 Daarna zien wij de bocht van Tarente, gesticht door Phalanthus,
 Zoo het gerucht ons de waarheid meldt; daar ligt tegenover
 Caulons burg en 't heilig Lacinie, 't schipbreukrijke.
 Scylacēum; van verre verrijst uit de golven de Aetna;
- 555 Tevens vernemen wij ver het ontzagelijk geraas van de golven,
 't Beuken der rotsen, en klanken, die tegen de zeekust breken.
 Hoog wordt 't water gezweept, met de branding vermengt
 zich het zeezand.
- Toen sprak vader Anchises: „Voorwaar, dit is de Charybdis,
 't Zijn die klippen en vreeslijke rotsen, die Helenus meldde;
- 560 Rukt u er uit, o makkers, en werpt u gelijk op de riemen.”
 Zóó doen z' als hij beveelt; Palinurus, de eerste van allen,
 Wendt naar de golven ter linkere zijde den krakenden steven.
 Linksom draait met de riemen en winden de gansche bemāning.
 Hoog tot den hemel verheft nu eens de zich welvende zee ons,
- 565 Dan weer zinken de golven en zitten wij diep in den afgrond.
 Driemaal brulden de klippen te midden der rotsige hollen,

Driemaal zagen wij 't spattende schuim de gesternten besprenk'len.
 Toen nu intusschen de zon en de wind ons, moeden, verlieten
 Landden wij, gansch onbekend met den weg, bij de kust der
 Cyclopen.

- 570 Rustig en ruim ligt daar, voor de winden beveiligd, de haven;
 Doch daarnaast met verschrikkende stortingen dondert de Aetna.
 Nu eens drijft hij met kracht naar den hemel een donkere rookwolk,
 Welke, zich kronk'lend te midden van pik en van gloeiende sintels,
 Klompen van vuur opzweept en de sterren met vurige tong likt.
 575 Dan weer werpt hij de steenen omhoog uit het binnenst der rotsen,
 Braakt hij de stukken en cingt de ten hemel geslingerde lava
 Onder gekraak in elkander en kookt in het diepst van den afgrond.
 Die last drukt (aldus het gerucht) op Enceladus' lichaam,
 Half door den bliksem verschroeid, en de daarop liggende Aetna,
 580 Blaast door zijn opene haarden ontzaglijke vlammen naar buiten.
 Keert hij, vermoeid, op zijn zijde zich om, dan daverd Sicielje
 Telkens geheel, en de rook dekt dan met een sluier den hemel.
 Dien nacht dulden wij 't schrikkelijk wonder gedekt door de
 bosschen;

- Doch, wat d'oorzaak is van 't geraas, is niet te aanschouwen,
 585 Want niet schenen de vurige sterren of straalde de hemel"
 Wegens zijn glans; doch wolken bedekten het donkere luchtruim;
 't Nachtelijk duister omhulde de maan met één sluier van wolken,
 Reeds daagt d'andere dag bij het schijnen van 't ochtendgesternte,
 Had van den hemel Aurora verwijderd de vochtige schaduw,
 590 Toen uit de bosschen een man van een vreemde gestalte zich
 plots'ling

Voordeed, vreeselijk mager, in diep armzalige kleeding,
 Die deemoedig naar 't strand zijne smeekende handen gericht hield.
 Wij zien om en aanschouwen een vreeselijk vuil; en verwilderd
 Draagt hij zijn baard, en de doornen verbinden zijn kleed: doch
 verder

- 595 Is hij een Griek, [weleer met zijn wapens naar Troje gezonden.]
 Toen hij van verre 't Dardanisch gewaad en de Troische wapens

Zag, weerhield hij zijn schreden en bleef, overweldigd door
d' aanblik,

Roerloos staan voor een poos; doch toen met geweën en gebeden
Snelde hij ras naar een oever en sprak: „Bij de sterren des hemels
600 Bid ik bij d' opperste goôn, bij het licht en de lucht, die ik adem,
Neemt mij van hier, o Teucren, en voert mij naar 't land, dat
gij goedvindt;

Dit reeds is mij genoeg. O, 'k weet, ik behoor tot de Grieksche
Vloot, ik beken't, ik bevocht in den krijg de Trojaansche penaten.
Als zóó groot het vergrijp mijner misdaad is, die ik pleegde,
605 Scheurt mij van een en verstroot m' in de golven en dompelt
m' in 't zeediep.

Sterf ik, het is mij een troost door de handen van menschen te
sterven.”

Aldus sprekend' omvat hij mijn knieën en blijft er aan hangen,
Als hij zich wentelt; wij sporen hem aan om ons mede te deelen,
Wie hij wel is, zijn geslacht, ook welk lot 't is, dat hem voortdrijft.
610 Zelf reikt zonder te talmen mijn vader Anchises den jong'ling
Vriend'lijk de hand en versterkt hem den moed door 't bewijs
zijner vriendschap.

Eindelijk, na het verbannen der vrees, laat gene zich hooren:
„Ithaca schonk mij het leven; Ulysses verzelde 'k in rampspoed
Door Adamastus verwekt, en, genaamd Achaemenides, trok ik
615 Arm van geboort' (ach ware mijn lot mij gebleven!) naar Troje.
Toen zij in sidd'rende angst uit de gruwzame woning ontvluchtten,
Lieten mijn makkers mij acht'loos hier in het hol der Cyclopen
Achter; 't onmet'lijk verblijf vol bloed'rige klompen en spijzen
Is stikdonker van binnen; hij zelf in zijn reuzengestalte

620 Reikt tot 't gesternt'. (O goôn neemt weg die pest van de aarde!)
Geen blik kan hem verdragen, voor niemand is hij toegank'lijk,
't Vleesch en het donkere bloed der ellendigen strekt hem tot
voedsel.

'k Zag toch zelf, dat hij twee mijner makkers met krachtigen
handgreep

Vatt' en hen, midden in 't hol achterover gebogen, te pletter
625 Tegen den rotswand sloeg; dat de grond, overspat, in een
bloedstroom

Zwom, ja 'k zag, dat hij leden, die dropen van bloed, met zijn kaken
Kauwd', en de lillende leden nog sidderden onder zijn tanden.
Doch niet straff'loos; want d' Itacenser Ulysses verdroeg dit
Niet, en gedacht zijne listen te midden van zulke gevaren.

530 Want toen gene met spijze vervuld en bezwaard door den wijn was,
Boog hij het zinkende hoofd, en hij lag in ontzaglijke lengte
Dwars in het hol, en terwijl hij het bloed uitbraakt en de brokken
Saam met den wijn in zijn slaap, toen riepen wij smeekend de goden
Aan, en verdeelden bij loting de rollen, en stortten ons allen

635 Saam om hem heen en doorboren met puntige speer zijn ontzaglijk
Oog; slechts 't eenige lag het verscholen in 't grimmige voorhoofd.
't Was uitwendig gelijk aan 't Argolische schild of de maanschijf.
Eindelijk wreekten wij blijde de schimmen der dierbare makers.
Doch, ongelukkigen, vlucht! o vlucht, kapt, maakt snel van het

640 Los uwe touwen! zestrand
Want zóó leelijk en groot als die Polyphemus, die 't wollig
Vee in het donkere hol sluit, waar hij de uiers zich uitmelkt,
Wonen er honderden and'ren verspreid aan de bochtige kusten,
't Vreeselijk volk der Cyclopen, dat dwaalt op het steile gebergte.

645 Driemaal vulden de horens van Luna zich weder met lichtglans,
Sints ik, te midden der eenzame holen van 't wilde gedierte,
Rek mijn bestaan in het woud en bespied, van derots, der Cyclopen
Reuzengestalte en ril bij den klank hunner voeten of stemmen.
Takken verschaffen, wat bessen en harde kornoeljes, een treurig

650 Voedsel, benevens de kruiden met wortels gerukt uit den bodem.
 Alles beschouwende zag ik voor 't eerst uw vloot tot de kusten
 Naderend komen; 'k besloot mij haar, wie zij ook was, te
 vertrouwen;

Slechts het vervloekte geslacht te ontvliên is reeds mij voldoende. Moget gij liever het leven door iederen dood mij ontnemen."

655 Nauwelijks was het gezegd, of wij zien op den top van 't gebergte

Zelf Polyhemus den herder te midden van 't vee zich bewegen,
 Plomp van gestalt', en zich wenden naar 't strand hem bekend ;
 een afschuw'lijk

Monster, wanstaltig en groot, en beroofd van zijn oog. Een geknotte
 Den in zijn hand leidt thans zijne schreden, en steunt hem in
 't voortgaan,

660 Wollige schapen geleiden hem ; dit is d'eenige vreugde,
 d'Eenige troost in zijn ramp.

Toen hij de diepere golven bereikte en kwam tot het zeevlak
 Wiesch hij uit 't oog, hem ontruikt, den nog altijd vlietenden
 bloedstroom,

Knarst' op zijn tanden en steunde, en ging reeds midden in 't zeediep,
 665 Doch nog steeds werd niet zijne zijde bevochtigd door 't water.
 Sidderend vluchten wij verre vandaar, en wij nemen den smeeke'ling
 Op, die 't verdiende, en kappen de touwen te midden der stilte ;
 IJverig grijpen w' om strijd onze riemen en went'len de baren.
 Maar hij bemerkt het en richt naar den klank van 't geluid zijne
 schreden.

670 Doch wijl 't geenszins mogelijk is met zijn hand ons te vatten,
 Noch hij d' Ionische golven in snelheid kon evenaren,
 Slaakt hij een vreeslijk gebrul, dat de diepte met al zijne baren
 Sidderen doet, en inwendig in 't bevende land van Itaalje
 Dringt en in Aetna's holle gewelven zich loeiend een weg baant ;
 675 Doch het Cyclopisch geslacht stormt thans, uit de wouden en hooge
 Bergen gewekt door 't gebrul, naar den haven en vult er de zeekust.
 Vruucht'loos staan d'Aetnaeïsche broeders met grimmige blikken
 Daar, en wij zien hen, terwijl zij het hoofd hoog richten ten hemel.
 't Is een verschrikkelijke zwerm. 't Is als met verhevene kruinen

680 d'Eiken het luchtruim klieven, of kegelgetopte cypressen
 Wort'len in Juppiters bosch of het heilige woud van Diana.
 Hevige angst drijft ijlings ons aan om de touwen t'ontrollen,
 Waar wij maar kunnen, en 't zeil voor de gunstige winden te spannen.
 Helenus' raad daarentegen vermaant om den weg te vermijden.

685 Tusschen Charybdis en Scylla, 'tpad waar de dood ons van weerszij

Dreigt van nabij met verderf; wij besluiten den steven te keeren.
 Doch zie! Boreas komt van de engte, gevormd door Pelorus,
 Snel naar ons toe, en Pantagie's mond van natuurlijke rotsen
 Vaar ik voorbij, de Megarische bocht, 't laag liggende Thapsus.

690 [Daar Achaemenides, eens de gezel van Ulysses, terugkeert
 Wijst hij mij gansch die streek, waarlangs hij te voren gegaan was.]
 Vóór de Sicanische golf, tegenover Plemyríums branding,
 Strekt zich een eiland uit, dat de ouden Ortygië noemden;
 Naar het gerucht loopt baande de Elische stroom Alpheus
 695 Onder de zee zich herwaarts heim'lijk een weg, en vermengt zich
 Thans met Sicilie's wateren door uw mond Arethusa.

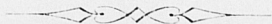
Aldaar smeecken wij, volgens bevel, de beschermende goden;
 Daarna vaar ik voorbij aan den vruchtbaren grond door Helorus'
 Water besproeid; dán schuren wij langs de Pactynische hooge
 700 Klippen en rotsen, en zien Camarina van verre, (dat 't noodlot
 Nooit toestand te verand'ren van plaats) en Geloische velden,
 Welk', als Gela hun naam, aan den bruisenden Gelas ontleenen.
 Dan toont Acragas, 't steile, van ver zijn reusachtige muren
 'Acragas, eens de verwekster van vurige, moedige paarden.

705 U, palmdragend Selinus, verlaat ik met gunstige winden;
 Ook vaar 'k langs Lilybaeums, in 't ondiep schuilende, klippen;
 Drepanums haven en onheilspellende kust neemt daarna
 m' Op. Hier, toen reeds over de zee mij ontelbare stormen
 Dreven, verlies 'k, o wee! mijnen vader Anchises, die altijd
 710 Troostte in zorgen en smart. Hier, dierbare vader, verlaat gij
 Mij, den vermoeide; g' ontkwaamt te vergeefs aan de grootste
 gevaren!

Niet heeft Helenus, schoon hij mij vele verschrikkingen meldde,
 Zulk eene rouw mij voorspeld, noch deed het de woeste Celaeno;
 Dit was 'teind der ellend'; hier stond van mijn zwerftocht d'eindpaal.
 715 Vandaar dreef mij de macht van de godheid heen naar uw kusten."
 Zóó meldt vader Aeneas aan allen, gespannen van aandacht,
 't Lot door de goden beschikten vertelt van zijn zwervende tochten.
 Eindelijk zweeg hij en rustte hij aan 't eind der vertelling gekomen.

E R R A T A.

Pag.	6, vs.	59 staat:	hem,	lees:	hen
"	7, "	71	" bezitser	"	bezitster
"	13, "	267	" Ruteliers	"	Rutiliers.
"	13, "	273	" Hector's	"	Hectors
"	14, "	284	" Phtia	"	Phthia
"	20, "	470	" geheeld	"	gehuld
"	22, "	535	" buig'	"	buiëg'
"	23, "	577	" Lybie	"	Libye
"	24, "	595	" ziet hier,	"	ziet, hier
"	24, "	610	" roept,	"	roept.
"	25, "	631	" vorstelijke	"	vorst'lijke
"	26, "	670	" Phoenisische	"	Phoenicische
"	28, "	735	" schaar	"	schare
"	32, "	70	" wie	"	wien
"	34, "	119	" maagd	"	ziel
"	40, "	311	" Ucalegon's	"	Ucalegons
"	41, "	347	" hem	"	hen
"	41, "	348	" hem	"	hen
"	48, "	539	" zoon	"	zone
"	49, "	575	" bij	"	bij mij
"	56, "	766	" voor het lot, dat hun	"	voor 't lot, dat hen
"	60, "	85	" Tymbraeische,	"	Thymbraeische
"	68, "	314	" zinlooze	"	zinn'looze
"	72, "	466	" Dodone	"	Dodona
"	75, "	553	" schipbreukrijke	"	schipbreukryke
"	75, "	554	" ontzagelyk	"	ontzaglyk
"	77, "	599	" een oever	"	den oever
"	78, "	629	" Itacenser	"	Ithacenser
"	78, "	649	" verschaffen, wat	"	verschaffen wat
"	80, "	719	" rustte hij	"	rustte,

3099

